

Bærekraftsrapport for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

2024

Bærekraft

GENERELL INFORMASJON	166
Prinsipper for bærekraftrapportering	166
Rammeverk og FNs bærekraftmål	166
Våre bærekraftmål	168
Våre bærekraftforventninger	168
Forankring og organisering av bærekraftarbeidet	169
Interessenter	171
Dobbel vesentlighetsanalyse	171
Vesentlige bærekrafttemaer	174
KLIMA OG MILJØ	176
Strategisk forankring	176
Rammeverk for grønn obligasjon	178
Produkter og tjenester med fokus på bærekraft	178
Klimarisiko	180
Finansierte klimagassutslipp	186
Klimaregnskap for vår egen virksomhet	189
Estimerte utslipp per omsetning	193
SOSIALE FORHOLD	196
Strategisk forankring	196
Ivaretagelse av våre medarbeidere	198
Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden	201
Bankens rolle i lokalsamfunnet	202
ANSVARLIG OG ETISK FORRETNINGSDRIFT	204
Strategisk forankring	204
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking	206
Personvern	208
IT-sikkerhet	210
God styring	210
Ansvarlig forvaltning i fond	212
GRI-INDEKS	213
OPPSUMMERT TCFD-RAPPORTERING	217
VEDLEGG:	
Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet	218
Metode for beregning av utslipp	218
Vedlegg 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp	219
Overordnet om data og datakvalitet	219
Bedriftsmarkedsporteføljen	219
Boliglånsporteføljen	222

GENERELL INFORMASJON

Prinsipper for bærekraftrapporteringen

Hensikten med vår bærekraftrapportering er å vise hvordan vår virksomhet bidrar til en bærekraftig utvikling, hvilken påvirkning vi har på klima og miljø, sosiale forhold og samfunnet rundt oss, samt hvilke vesentlige risikoer og muligheter vi ser for vår virksomhet som følge av bærekraftfaktorer.

Bærekraftrapporten redegjør blant annet for våre mål og forventninger til oss selv, vesentlige tema vi jobber med, hva vi har gjort i 2024, samt hva vi skal jobbe med fremover.

Vi jobber for at vår rapportering om bærekraft i størst mulig grad skal være:

- Nøyaktig; vi skal rapportere korrekt informasjon på tilstrekkelig detaljnivå slik at leseren kan vurdere virkningene av arbeidet vårt.
- Balansert; vi skal rapportere nøkternt om både positive og negative forhold.
- Klar og tydelig; informasjonen skal presenteres på en forståelig måte.
- Sammenlignbar; slik at leseren kan få et inntrykk av utviklingen over tid og også sammenligne våre resultater med andre bedrifters rapportering.
- Fullstendig; vi skal gi informasjon som viser bredden i bærekraftarbeidet vårt og virkninger for hele rapporteringsperioden. Dette innebærer også at vi fremover må rapportere mer informasjon om bære-

kraftarbeidet i konsernets datterselskaper.

- Etterprøvbar; slik at rapporteringen kan kontrolleres.

En forutsetning for god rapportering etter disse prinsippene er gode bærekraftdata. Per nå har vi svak datakvalitet på flere punkter. Derfor legger vi vekt på å vise hvilke forutsetninger, antakelser og estimer vi har brukt, samt fortelle om tiltak vi iverksetter for å forbedre datakvaliteten fremover.

Vi rapporterer årlig i forbindelse med årsrapporten. Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.

Bærekraftrapporteringen er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Beregningene av finansierte klimagassutslipp er basert på Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge og PCAF-metodikken. Disse er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Dette er den mest anvendte metoden globalt for å måle egne utslipp av klimagasser. Vi har også brukt denne metoden for å beregne våre utslipp fra egen drift.

Rammeverk og FNs bærekraftmål

Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap

Bankens bærekraftarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftmål, FNs Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv og FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI). I tillegg bygger arbeidet på bankens sparebanktradisjoner, gjeldende virksomhetsstrategi og på anbefalingene fra bransjeorganisasjonen Finans Norge i «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren».

Som del av SpareBank 1 Gruppen var vi medlem i FNs Global Compact i 2024. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. I 2023 ble vi medlem av PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials), et internasjonalt partnerskap for standardi-

sert beregning og rapportering av klimagassutslipp. I 2024 ble banken miljøfyrtårnsertifisert.

PCAF Partnership for Carbon Accounting Financials

FNs bærekraftmål

FNs 17 bærekraftmål ligger til grunn for konsernets bærekraftarbeid. Basert på vår doble vesentlighetsanalyse og strategi har vi valgt fem mål som vi mener er spesielt relevante for vår virksomhet og påvirkning:

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi. Vi skal bidra til beskyttelse av arbeiderrettigheter gjennom krav til våre leverandører og forretningspartnere.

Mål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur: Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Vi skal fremme bærekraftig næringsutvikling og bidra til omstilling av næringslivet i vårt markedsområde til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser.

Mål 13: Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Vi skal hjelpe våre kunder i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester samt god finansiell rådgivning.

Mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling

Gjennom vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet bidrar vi til reduksjon av ulovlige finansstrømmer som undergraver en velfungerende velferdsstat. Arbeidet bidrar også til å stanse overgrep, utnyttning og menneskehandel.

Mål 17: Samarbeid for å nå målene: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

Vi er overbevist om at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål. Sammen med våre kunder bygger vi bevissthet og kunnskap. Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet. Som del av SpareBank 1-alliansen samarbeider vi med 12 andre banker til det beste for våre kunder.

Våre bærekraftmål

Vi har satt følgende overordnede mål innen bærekraft. Det skal fremover settes flere mål og delmål og lages tiltaksplaner for relevante avdelinger i konsernet for å sikre at de overordnede målene nås.

For bankvirksomheten

Klima og miljø

- **Egen virksomhet er klimanøytral i 2030.**

Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.

- **Klimanøytral finansierungs- og investeringsportefølje i 2050.** Vi skal sette delmål for vårt arbeid innen klima og miljø i tråd med CSRD-regelverket med tilhørende standarder.

Grønn omstilling

- **Finansiere 5 mrd. kroner i bærekraftige utlån og aktiviteter i 2030.**

Bærekraftige utlån og aktiviteter er i henhold til vårt grønne obligasjonsrammeverk og/eller EUs taksonomi. Målet gjelder grønne utlån samlet for privatmarked (PM) og bedriftsmarked (BM), inkludert utlån overført til kredittforetak. Det settes delmål for personmarked og bedriftsmarked for å oppnå det overordnede målet.

For hele konsernet

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- **Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet.**
- **Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard.**

Likestilling

- **Kjønnsbalanse på alle ledernivåer**
Minimum 40% av hvert kjønn.
- **Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.**

Datakvalitet

Erfaringene våre hittil viser at manglende data eller svak datakvalitet er en utfordring særlig når det gjelder målene våre innen klima og miljø og grønn omstilling. Arbeidet med å sette gode mål blir der-

med et arbeid som vil fortsette i 2025, samtidig som vi jobber med å øke datatilfanget og datakvaliteten, og forbereder etterlevelse av bærekraftrapporteringskravene (CSRD).

Våre bærekraftforventninger

Konsernet skal bidra til å nå målsettingene innen bærekraft gjennom arbeid med følgende forventninger som vi har til vår organisasjon, våre produkter og

tjenester, vårt samfunnsengasjement og overfor våre leverandører, forretningspartnere og våre kunder.

Vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og ikke medvirke til brudd på disse rettighetene
- Vi skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering i vår organisasjon
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Våre produkter og tjenester

- Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning
- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Vårt samfunnsengasjement

- Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi og bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstsvilkår
- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Våre leverandører og forretningspartnere

- Skal ha et bevisst forhold til bærekraftisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- Skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til en bærekraftig omstilling
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav til leverandører om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko, og følger lover og forskrifter

Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Formålet med vårt bærekraftarbeid er å bidra til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Parisavtalen. Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester, og god finansiell rådgivning.

Vi jobber med bærekraft for å sikre at vi:

- er relevante og konkurransedyktige for kundene våre
- forsterker de positive påvirkningene vi har på samfunnet rundt oss, og begrenser de negative
- opprettholder økonomisk lønnsomhet
- forvalter vårt gode omdømme
- opprettholder god risikohåndtering
- fortsetter å være et attraktivt investeringsobjekt
- fortsetter å være en attraktiv arbeidsplass

Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: Nær, dyktig, engasjert og framtidsrettet. Verdiene bygger på sparebanktradisjonen og innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet. Bærekraft er slik solid forankret i bankens verdigrunnlag.

Bærekraft er ett av fire hovedområder i bankens virksomhetsstrategi. Arbeidet med bærekraft skal sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Innen bærekraft er det pekt på fire strategiske områder som virksomheten må jobbe med: kompetanse, grønn portefølje, reduksjon av klimagassutslipp i egen drift, samt data.

Bærekraft i virksomhetsstrategien:

Kompetanse

Økt kunnskap om bærekraft er første skritt. I kommende periode skal vi utvikle dette til kompetanse gjennom praksis for god bruk – i økonomisk rådgivning for kunder, og i andre interne fagområder som datainnhenting, analyse, etterlevelse og rapportering.

Grønn portefølje

På sikt vil det bli mer gunstig for oss å finansiere grønne eiendeler, som vi ønsker skal komme kundene våre til gode. Vi prioriterer derfor å jobbe aktivt for å øke finansiering av nye eiendeler som tilfredsstiller taksonomien og vårt grønne rammeverk. Vi bidrar til at grønne produkter skal være økonomisk lønnsomme for våre kunder gjennom helhetlig økonomisk rådgivning.

Egen drift

Vi skal bidra til å bli et lavutslippssamfunn gjennom løpende å redusere egne klimautslipp i vår virksomhet. Dette skjer eksempelvis gjennom lavere innkjøpt energimengde, reduserte utslipp fra anskaffelser av varer og tjenester, gjennom grønnere transport og gjennom økt digitalisering.

Data

For å styre bærekraftsrisikoer og realisere muligheter som oppstår, trenger vi gode data om objektene vi finansierer. Vi skal innhente og behandle nødvendige data om våre pant, gjennom identifisering av datakilder, god samhandling med våre kunder og samarbeidspartnere, og med gode systemer for løpende oppdatering.

Policy og behandling i styrende organer

Policy for bærekraft er bankens øverste styrende dokument for arbeidet med bærekraft. Retningslinjen gjelder for hele konsernet så langt det er relevant. Retningslinjen fastsettes av styret og oppdateres årlig, blant annet basert på dobbel vesentlighetsanalysen og risikokartlegging av bærekraftområdet.

I 2024 har styret behandlet flere saker knyttet til bankens bærekraftarbeid, herunder kvartalsvise bærekraftrapporter. Bankens representantskap har også hatt bærekraft på agendaen.

Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2024

Styret er ansvarlig for å fastsette strategi, mål, policy og risikotoleranse for bærekraftsrisiko. Administrerende direktør har overordnet ansvar for det daglige arbeidet med bærekraft. Banksjef Organisasjon og utvikling har ansvar for bærekraftarbeidet på vegne av administrerende direktør. Fagsjef bærekraft rapporterer til banksjef Organisasjon og utvikling og har fagansvar for bærekraftområdet.

Banksjef Økonomi/Finans har ansvar for å gjennomføre og videreutvikle selskapets eksterne bærekraftrapportering etter regnskapsloven. Bærekraftcontroller

rapporterer til økonomisjef og samarbeider tett med fagsjef bærekraft. Det daglige arbeidet med bærekraft foregår også i bankens ulike avdelinger. Ansvarsfordelingen er nærmere beskrevet i kapittelet Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter samt i vår policy for bærekraft.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal bidra til informasjonsdeling og koordinering av bærekraftarbeidet på tvers i tråd med overordnet strategi og planer. Forumet skal gi ledergruppa innspill i strategiske og prinsipielle bærekraftsspørsmål og består av ansatte som arbeider tetttest med oppfølging av bærekraftiltak eller har andre nøkkelroller i bærekraftarbeidet.

Samarbeid i SamSpar

SpareBank 1 Ringerike Hadeland deltar i SamSpar, et samarbeid mellom de mindre sparebankene i SpareBank 1-alliansen. Samarbeidet om bærekraft er formalisert gjennom et eget fagråd for bærekraft. Fagrådet ble ledet av SpareBank 1 Ringerike Hadeland frem til august 2024. Faglig samarbeid er viktig for å utvikle bærekraftområdet til det beste for våre kunder og lokalsamfunnene vi er en del av.

Interessenter

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn med flere. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft, og det er derfor vi anser dem som interessenter. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Hensikten med vår interessentdialog er å forstå våre interessenters forventninger til oss og få innspill til vårt bærekraftarbeid. Det er også nyttig å utforske nye muligheter sammen. Interessentdialogen foregår blant annet som ledd i den doble vesentlighetsanalysen vi gjennomfører på bærekraft, men også i form av kundeundersøkelser, årlig bærekraftundersøkelse, deltakelse i ulike nettverk og møteplasser, samt i dialog med våre tillitsvalgte og ansatte, kunder og leverandører. På bakgrunn av interessentdialogen prioriterer vi stadig tiltak for å forbedre og utvikle arbeidet vårt.

Våre interessenter innen bærekraft:

Dobbel vesentlighetsanalyse

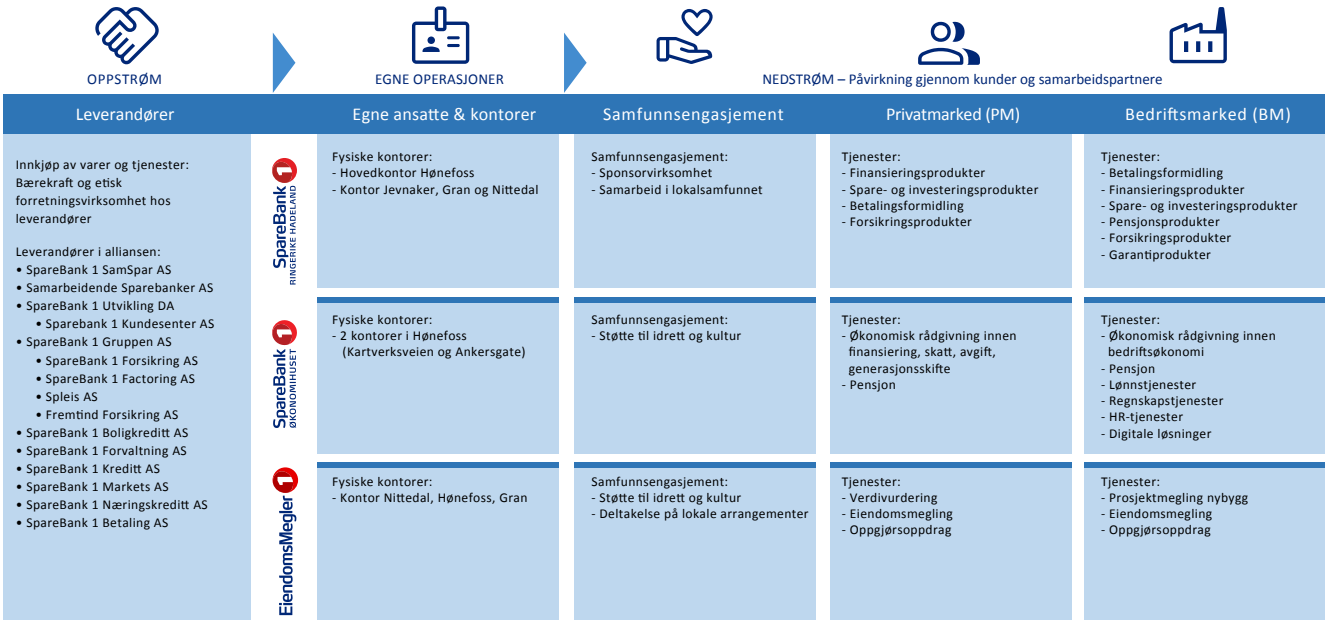
En dobbel vesentlighetsanalyse handler om å vurdere hvordan et selskap påvirker og blir påvirket av omgivelsene, for å prioritere hvor fokuset for bærekraftarbeidet skal rettes. Formålet med en dobbel vesentlighetsanalyse er å forstå både (1) hvilken påvirkning selskapets aktiviteter har på omverdenen gjennom selskapets verdikjede, samt (2) hvilke bærekraftforhold som påvirker selskapets langsiktige verdiskapning, altså finansiell vesentlighet. Analysen er et godt grunnlag for vårt arbeid med bærekraftiltak og rapportering.

Vi utarbeidet vår første dobbel vesentlighetsanalyse i 2023. Det ble gjennomført en grundig prosess med bred involvering av interne og eksterne interessenter. Prosessen er dokumentert i vår bærekraftrapport for 2023.

I 2024 ble analysen noe oppdatert, med hensikt å fange opp vesentlig utvikling både eksternt og internt, samt videreutvikle metodikken for analysen slik at den ble mer i tråd med føringene i CSRD-regelverket.

Oppdateringsarbeidet ble strukturert i tre deler:

- A: Forstå konteksten for vår virksomhet
- B: Identifisere faktiske og potensielle påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til bærekraft
- C: Vurdere og fastsette vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til bærekraft. Arbeidet i 2024 ble hovedsakelig utført av bankens bærekraftforum og var en mindre omfattende oppdatering, ikke en fullstendig ny analyse.

Verdikjede og påvirkninger

Vår verdikjede på konsernnivå inklusive datterforetak er vist i figuren ovenfor.

Alle foretak har en innvirkning på samfunnet og verden rundt seg innen bærekrafttemaer, både positivt og negativt, og dette belyses i en påvirkningsanalyse. Analysen viser at den største potensielle og faktiske påvirkningen ligger nedstrøms i privat- og bedriftsmarkeder. De mest vesentlige påvirkningene er vist i figuren nedenfor. Nytt siden forrige analyse er at ivaretagelse av våre medarbeidere er tatt inn.

	Type påvirkning fra selskapet	Hvor i verdikjeden?	Vurdering av påvirkningen
	Indirekte klima- og naturpåvirkning	Bedriftsmarkedet og privatmarkedet	Nå: Negativ påvirkning
	God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet	Bedriftsmarkedet, privatmarkedet og i samfunnet	Nå: Positiv påvirkning.
	Ivaretagelse av våre medarbeidere	Egen virksomhet	Nå: Positiv påvirkning
	Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden	Leverandørkjeden	Potensiell positiv eller negativ

Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet

Vi har per nå en negativ, indirekte påvirkning på samfunnet rundt oss fordi vi gjennom å gi lån til bedrifter og privatpersoner, finansierer klimagassutslipp og naturpåvirkning. I bedriftsmarkedet har næringene vi er eksponert for negative påvirkninger på klima gjennom blant annet ressursbruk og avfall, anleggsvirksomhet, transport og drift. Næringene har negativ naturpåvirkning gjennom arealbruk og forurensning.

Fremover kan vi ha en positiv påvirkning på utviklingen, hvis vi klarer å bidra til utslippskutt og ivaretagelse av natur gjennom våre produkter og rådgivning.

God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet

Økonomisk kriminalitet undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Ved å jobbe aktivt på dette feltet og etterleve lover og retningslinjer, gir vi i dag et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde. Dersom vi ikke jobber godt på dette feltet, kan virkningen potensielt bli negativ.

Personvern og datasikkerhet er strengt regulert, og vi

er avhengige av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre verdiene og dataene vi forvalter. Gjennom gode rutiner, verktøy og kontroller er påvirkningen i dag positiv, men den kan bli negativ om noe skulle gå galt på disse områdene.

Ivaretagelse av våre medarbeidere

Som arbeidsgiver har vi en mulighet til å påvirke hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har en særlig påvirkningsmulighet knyttet til anstendige arbeidsforhold og lønnsvilkår, mangfold, likestilling og inkludering, samt utdannings- og utviklingsmuligheter for våre ansatte.

Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kan ha en potensiell positiv påvirkning gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven, som styrker konkurransebetingelsene for leverandører som ivaretar anstendige arbeidsforhold.

Risikoer og muligheter

Tabellen nedenfor viser de mest vesentlige risikoene og mulighetene vi har identifisert. Nytt i forhold til forrige analyse er at risikoen for tap som følge av svindel av våre kunder er tatt inn.

Muligheter	
Tilgang til kapital gjennom grønne obligasjoner	Ved å utstede grønne obligasjoner kan banken utvide muligheten til kapitaltilgang
Øke konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse	Vi har høy markedsandel i regionen og kan bruke vår lokale tilstedeværelse til å skape verdi for kunden og lokalsamfunnet knyttet til bærekraft
Tilby produkter og tjenester med fokus på bærekraft	Utvikling av et bredt utvalg av produkter og tjenester med fokus på bærekraft kan gi et utvidet mulighetsrom i markedet
Tilby god ESG-rådgivning	God rådgivning i privat- og bedriftsmarkedet kan bidra til bærekraftig utvikling i vårt markedsområde og en god omstilling for våre kunder
Risikoer	
ESG-reguleringsbrudd	Manglende kapasitet, kompetanse eller ressurser kan potensielt medføre at vi ikke klarer å følge opp de regulatoriske kravene
For liten grønn portefølje	Banken kan potensielt oppleve utfordringer i fremtiden dersom andelen av utlånsporteføljen som er rettet mot bærekraftige prosjekter blir for lav
For lav ESG-kompetanse	Kan potensielt lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retningslinjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurderinger
Tap som følge av svindel av våre kunder	Banken observerer økning i svindelforsøk og har i løpet av de siste årene iverksatt omfattende tiltak for å motvirke dette

Vesentlige bærekrafttemaer

Gjennom oppdateringen av vår dobbel vesentlighets analyse som tidligere omtalt, har vi identifisert vesentlige bærekrafttema for vår virksomhet. Et bærekrafttema kan være vesentlig fordi det medfører betydelige

risikoer eller muligheter, eller fordi selskapet har en betydelig påvirkning på miljø og samfunn, eller begge deler. De vesentlige temaene er oppsummert i figuren nedenfor:

Vi vil videreutvikle vår analyse slik at den blir i tråd med kravene i CSRD før vår rapportering etter dette regel-

verket. Det vil kunne medføre endringer i vesentlige tema for vår bank i forhold til gjeldende analyse.

Vesentlige påvirkninger	Nærmere omtale i rapporten (kapittelnavn og side)
Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet	Klima og miljø fra side 176
God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204
Ivaretagelse av våre medarbeidere	Ivaretagelse av våre medarbeidere fra s. 198
Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden	Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden side 201
Muligheter og risiko	
Tilgang til kapital gjennom grønne obligasjoner	Rammeverk for grønn obligasjon side 178
Øke konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse	Bankens rolle i lokalsamfunnet fra side 202
Tilby produkter og tjenester med fokus på bærekraft	Produkter og tjenester med fokus på bærekraft fra side 178
Tilby god ESG-rådgivning	Klima og miljø fra side 176
ESG-reguleringsbrudd	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204
For liten grønn portefølje	Produkter og tjenester med fokus på bærekraft fra side 178
For lav ESG-kompetanse	Kompetanse om bærekraft fra side 198
Tap som følge av svindel av våre kunder	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204

KLIMA OG MILJØ

Finansbransjen har en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft og grønn omstilling. Gjennom kredittgivning og finansiering er bransjen en premissgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger.

Vi ønsker å bidra til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Parisavtalen. Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning.

Vi har rundt 63 900 personkunder, 5 700 bedriftskunder og 1 400 lag og foreningskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder rundt spørsmål om dagens og fremtidige økonomiske verdier for person og selskap.

Vår posisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir oss en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling. Vi ønsker å jobbe sammen med kundene våre for å nå bærekraftmålene, og bidra til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Vi har per nå en negativ, indirekte klima- og naturpåvirkning på samfunnet rundt oss fordi vi, gjennom å gi lån til bedrifter og privatpersoner, finansierer klimagassutslipp og naturpåvirkning. Dette er et vesentlig bærekrafttema for oss. Fremover kan vi ha en positiv påvirkning på utviklingen, hvis vi klarer å bidra til utslippskutt og ivaretagelse av natur gjennom våre produkter og rådgivning.

Strategisk forankring

Våre bærekraftsmål For bankvirksomheten

Klima og miljø

- Egen virksomhet er klimanøytral i 2030
- Klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050

Grønn omstilling

- Finansiere 5 mrd. kroner i bærekraftige utlån og aktiviteter i 2030

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre produkter og tjenester

- Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning.
- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Til vårt samfunnsengasjement

- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko

Området klima og miljø innebærer både muligheter og risikoer for banken. Vi ønsker å bidra til at produkter med fokus på bærekraft skal være økonomisk lønnsomme for våre kunder gjennom helhetlig økonomisk rådgivning. Ved å utstede grønne obligasjoner kan banken utvide tilgangen til kapital. Et bredt utvalg av produkter og tjenester med fokus på bærekraft vil kunne gi et utvidet mulighetsrom i markedet. Samtidig kan banken potensielt oppleve utfordringer i fremtiden dersom andelen av utlånsporteføljen som er rettet mot bærekraftige prosjekter blir for lav.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Kompetanse
- Grønn portefølje
- Reduksjon av klimagass i egen drift
- Data

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- Policy for styring av kredittrisiko
- Kredittåndbøker
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)

Gjennomførte tiltak i 2024

- Etablert mål for grønne utlån for 2025
- Jobbet aktivt for å utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder
- Videreutviklet våre retningslinjer og krav for innhenting av energiklasse og energiattest for næringseiendommer
- Videreutviklet modeller for datainnsikt når det gjelder finansierte klimagassutslipp, fysisk klimarisiko, energimerker og utslipp fra egen drift
- Revidert policy for bærekraft og oppdatert dobbel vesentlighetsanalyse
- Videreført arbeidet med å innarbeide bærekraftvurderinger i relevante risikovurderinger og styringsdokumenter
- Har blitt miljøfyrtårnsertifisert og jobber med tiltak for å redusere våre egne utslipp
- Gjennomført tiltak for å øke kompetanse hos egne medarbeidere og utadrettede kompetansetiltak – se nærmere omtale under Sosiale forhold

Rammeverk for grønn obligasjon

Banker kan bidra til å gjøre obligasjonsmarkedet «grønnere» ved å øke utstedelser av grønne obligasjoner¹. Dette kan også øke bankens tilgang til kapital, slik det er identifisert i vår dobbel vesentlighetsanalyse.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i samarbeid med SEB utviklet et grønt rammeverk som dekker følgende områder:

- Energieffektive boliger
- Energieffektive næringsbygg
- Vannkraft
- Bioenergi
- Distribusjon av kraft
- Skogbruk
- Jordbruk

Rammeverket er klassifisert «Medium green» i tredjepartsattesteringen fra Cicero. Karakteren gis når rammeverket er vurdert å bidra til prosjekter og løsninger som er i tråd med FNs langsiktige bærekraftsmål. Multiconsult har, som uavhengig aktør, vurdert effekten av den delen av SpareBank 1 Ringerike Hadelands låneportefølje som er kvalifisert for grønne obligasjoner. [En nærmere rapportering på rammeverket](#) er publisert på bankens websider.

For ytterligere å bidra til å gjøre obligasjonsmarkedet grønnere har banken vedtatt å preferere grønne obligasjoner fremfor ikke-grønne, ved investering av bankens likviditetsportefølje. Dette er nærmere omtalt i kapittelet om god styring.

Produkter og tjenester med fokus på bærekraft

Personkundemarkedet

Banken har etablert et grønt rammeverk med tilhørende produkter. Produktene som er etablert og videreutviklet for personkundemarkedet er miljølån og grønt boliglån. Banken tilbyr i tillegg lån til el-bil. Produktene har blitt tilpasset og videreutviklet i takt med utviklingen gjennom året.

I personmarkedet har grønne utlån mer enn doblet seg fra fjoråret, og er godt over målsetningen på 600 mill. Per 31.12.2024 er den grønne utlånsporteføljen på 833 mill. kroner. Gjennom året har vi tilpasset både kunde-reiser og prisene på de grønne produktene, og ser en positiv utvikling av nye grønne lån. Gjennom volumøkningen i 2024 har vi gjort oss erfaringer både med tanke på kunderådgivning og produktutvikling. Disse erfaringene tar vi med oss inn i det videre arbeidet med utvikling av produkter som skal bidra til reell omstilling til det grønne skifte i vårt lokalsamfunn.

Bedriftskundemarkedet

Vårt grønne rammeverk har vært utgangspunktet for utvikling av produkter med fokus på bærekraft innen bedriftsmarkedet. Vi tilbyr grønne bygge- og nedbetalingslån til virksomheter, prosjekter og tiltak som bidrar til det grønne skiftet i vår region. Aktiviteter som kan kvalifisere er nybygg, kjøp og oppgradering av

næringsbygg, landbruk, skogbruk og fornybar energi. I tillegg tilbyr vi miljølån til bankes privatkunder, som vi har som målsetting å distribuere via våre bedriftskunder som leverer produkter og tjenester som kvalifiserer for miljølånet.

I 2024 har bærekraft fortsatt vært tema i kundesamtaler, kundemøter og avdelingsmøter i bedriftsmarkedsavdelingen. Rådgivning til våre bedriftskunder bidrar til å sette fokus på hva den enkelte virksomhet og næringslivet i fellesskap kan bidra til i det grønne skiftet, og hvor vi i økende grad retter vår påvirkning mot omstilling og bærekraftstiltak. Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema, blant annet Næringspuls, Ringerikskonferansen og Hadelandskonferansen.

Et av våre viktigste bidrag til bærekraftig utvikling er konsernets satsning på næringsutvikling gjennom vårt vekstprogram i samarbeid med Næringsstiftelsen. Vekstprogrammet ble lansert i 2023 og videreføres i 2024 og 2025 for å fremme næringsutvikling som en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen lokalt.

I 2024 har vi vedtatt å etablere et tverrfaglig landbruksteam i bedriftsmarkedsavdelingen for å kunne ivareta dette kundesegmentet på en bedre måte.

¹ Jf. Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, fra Finans Norge.

Landbrukskundene står for en stor andel av våre estimerte, finansierte klimagassutslipp og de er utsatt for effektene av klimaendringene. Sosiale forhold er også viktig å ivareta på en god måte. Ved å samle kunnskap, innsikt og forståelse for landbruksbransjen i ett team, ønsker vi å bli en enda mer relevant samarbeidspartner for våre kunder i denne viktige næringen.

Vi har gjort endringer i vår kredittpolicy knyttet til bærekraft med tydeligere krav til innhenting av energitester ved finansiering, og revidert ESG kriterier i utlån og finansiering. Risiko knyttet til bærekraft er en integrert del av kredittrisikovurderingen av våre bedriftskunder, og inngår som et vurderingskriterie i alle kredittsaker.

ESG-modellen vår er et sentralt verktøy i vurdering av ESG-riskoen til våre bedriftskunder. Modellen er utviklet i fellesskap i SpareBank 1 alliansen og har som formål å avdekke kredittrisiko relatert til ESG, hvor kunden scores på en skala fra 1 til 10. Spørsmålene i ESG-modellen er tilpasset bransjen som kunden opererer i, i tillegg til vurderinger rundt klimarisiko, sosiale risikofaktorer, samt governance. ESG-modellen er et verktøy for bedriftsrådgiveren i kundedialogen, både for vurdering av ESG-risiki, men også som utgangspunkt for å diskutere risikobildet for kundens bransje, og tiltak kunden kan gjøre for å redusere sin egen ESG-risiko. Vi har et krav om vurdering av ESG-risiko med bruk av modellen for alle kredittengasjement over fem millioner kroner. Risikonivået kategoriseres som lavt, medium eller høyt.

Fysisk klimarisiko blir stadig med aktuelt, og vår erfaring med ekstremværet "Hans" har vist at flere av våre kunder er utsatt for klimarisiko i form av flom og ekstremnedbør. Erfaringen så langt indikerer at kredittrisikoen har vært begrenset, men at forsikringsselskapene har båret risikoen og tatt de største konsekvensene og tapene som har rammet husholdninger og virksomheter i vår region.

Overgangsrisiko er en viktig bærekraftsrisiko, og vi jobber for å få på plass et hensiktsmessig produktrammeverk som særlig rettes inn mot overgangs- og tiltaksfinansiering hos våre kunder.

Banken har et ansvar for å påvirke reduksjon av klimagassutslipp i vår utlånsportefølje som følge av aktiviteten til våre BM kunder. Dette er et krevende arbeid for næringslivet i stort, og hvor vi er avhengig av at vi i fellesskap incentiverer og påvirker valg og prioriteringer fremover. I første omgang dreier dette seg om å videreutvikle innsikt og data for å få et riktig bilde av hvor vi står i dag, for deretter å bruke vår innsikt og kompetanse til å adressere utfordringer og ta initiativ til gode løsninger sammen med kundene våre.

Anti-hvitvask og anti-korrupsjonsarbeid i bedriftsmarkedet er et viktig og prioritert område, hvor vi som bank har et viktig samfunnsoppdrag. Vi jobber aktivt for å av-

dekke og forhindre økonomisk kriminalitet og gjennom det bidra til at virksomheter bidrar til bærekraftsmål 8: bærekraftig økonomisk vekst, full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Kompetanseløft innenfor bærekraft har vært et fokus for bedriftsmarkedsavdelingen gjennom 2023 og 2024, og hvor vi også har jobbet for kompetanseløft i næringslivet gjennom blant annet prosjekt Bærekraft Hadeland. Vi må sette våre bedriftsrådgivere i stand til å være gode sparringspartnere for næringslivet og gjennom samarbeid lykkes med videre kompetanseutvikling i banken og i regionen. Vi har videre etablert en Grønn gruppe BM som har et ekstra ansvar for å sette bærekraft på agendaen i alt vi gjør i det daglige.

Som nevnt, er banken deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland, som har som mål at næringslivet på Hadeland skal gå bærekraftig og lønnsomt inn i fremtiden. Prosjektet, som organiseres av Hadelandshagen, startet i 2022 og varer i tre år med deltakere fra lokalt næringsliv og andre aktører i regionen. Det settes fokus på både miljø- og klima, sosiale forhold og økonomi. Utfordringen til deltakerne er å omstille sin forretningsmodell slik at den både er lønnsom og bærekraftig.

Det ble etablert mål for grønne utlån i bedriftsmarkedet for 2024 på 125 mill. kroner. Grønne utlån økte med 122 mill. kroner gjennomåret, til totalt 147 mill. kroner. Målet for 2025 er å øke nye grønne utlån med 100 mill. kroner. Vi skal ta en enda tydeligere posisjon for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere for å bidra til å nå FN's bærekraftsmål generelt og våre bærekraftsmål spesielt.

Vi jobber også aktivt for å utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet, både i form av nye grønne lån og kreditter og overgangsfinansiering for tiltak og prosjekter som bidrar til grønn omstilling. Dette er et krevende område hvor vi har nytte av samarbeidet i Sparebank 1 Alliansen.

(mill. kroner)	Mål for 2024	Utlån 2024	Mål for 2025
Grønne utlån privatmarkedet	600	833	1133
Grønne utlån bedriftsmarkedet	125	147	250

Klimarisiko

Klimarisiko er risiko for skader og tap som følge av endringer i klima og klimapolitikken. Klimarisiko består av fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. «Fysisk klimarisiko oppstår fordi det er usikkerhet om fremtidige klimaendringer, mens overgangsrisiko oppstår fordi det er usikkerhet knyttet til fremtidig samfunnsutvikling, klimapolitikk og teknologiutvikling»².

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en direkte klimarisiko knyttet til egen drift, og en indirekte risiko knyttet til våre kunder, leverandører og forretningspartnere. Klimarisiko kan bidra til mulig økt kredittisiko; altså faren for tap for

banken som følge av at kunder ikke klarer å betale renter og avdrag eller oppfylle andre forpliktelser. Klimarisiko kan også påvirke banken på andre måter. Det er derfor viktig å kartlegge og styre klimarisikoen i våre porteføljer. Gjennom å gjøre våre kunder mer bevisste på klimarisiko kan vi også ha en positiv påvirkning og bidra til klimatilpassning i vårt markedsområde.

Fysisk klimarisiko

Risiko for økonomiske konsekvenser av fysisk skade som følge av klimaendringer, for eksempel skade på eiendeler. Kilder til fysisk klimarisiko kan for eksempel være økt nedbør, flom, ras og stigende havnivå. Fysisk risiko inndeles i to grupper; akutt og kronisk, der akutt knytter seg til konsekvensene av ekstreme værhendelser, mens kronisk gjelder konsekvensene av de mer gradvise endringene som økt tørke.

Overgangsrisiko

Økonomisk risiko knyttet til overgangen til lavutslippssamfunnet, for eksempel som følge av endrede kundepreferanser, teknologiendringer eller myndighetskrav. Kilder til overgangsrisiko kan for eksempel være strengere klimakrav og inntreden av ny teknologi.

Ansvarsrisiko

Erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.

Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter

Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter

Styret er ansvarlig for å fastsette strategi, mål, policy og risikotoleranse for bærekraftsrisiko. Styret skal også påse at selskapet har tilstrekkelig styring og kontroll av bærekraftsrisiko. Følgende system er etablert for å ivareta styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Styret behandler årlig forslag til revidering av policyen for bærekraft som er det overordnede styringsdokumentet om bærekraft i konsernet. Policyen legger føringer for arbeidet, herunder mål, organisering og ansvarsforhold, samt risikostyring.
- Det gjøres en årlig, overordnet risikokartlegging av bærekraftsområdet med tilhørende kontrolltiltak.
- Det gjennomføres årlig en dobbel vesentlighetsana-

lyse for å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i bærekraftarbeidet. Styret behandler en rapport om analysen.

- Styret behandler kvartalsvis en bærekraftsrapport som gir informasjon om framdrift i arbeidet og utviklingen i de viktigste bærekraftsrisikoene.
- Bærekraft er også inkludert i den kvartalsvise rapporteringen fra Risikostyring og Compliance til styret der det er relevant.
- Styret behandler også den årlige, eksterne bærekraftsrapporten der klimarelaterte risikoer og muligheter inngår.
- Styret behandler klimarisiko som en driver til øvrige risiki ved behandling av konsernets ICAAP-prosess. ICAAP er en vurdering av samlet kapitalbehov i banken.

² Kilde: «Klimarisiko og Oljefondet» s 34, Regjeringen.no

Ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter

Administrerende direktør har overordnet ansvar for det daglige arbeidet med bærekraft og skal påse at konsernet iverksetter policy for bærekraft. Banksjef Organisasjon og utvikling har ansvaret for bankens arbeid med bærekraft, herunder etterlevelse av bankens policy for bærekraft, strategi- og utviklingsarbeid, organisering, kompetanseutvikling og overordnet virksomhets- og risikostyring.

Banksjef Økonomi/Finans har blant annet ansvar for gjennomføring og videreutvikling av selskapets eksterne bærekraftsrapportering etter regnskapsloven, og for sammenstilling, analyse og tilgjengeliggjøring av bærekraftsdata til bruk i rapportering, utviklingsarbeid og virksomhets- og risikostyring.

I tillegg har Banksjef Risikostyring og Compliance, Banksjef Marked og kommunikasjon, Banksjef Personmarked og Banksjef Bedriftsmarked roller og ansvar knyttet til bærekraft og håndtering av bærekraftsrisiko. Fagsjef bærekraft har ansvar for å bidra til videreutvikling av bankens bærekraftarbeid med særlig vekt på strategi, kompetanse og rapportering.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal bidra til informasjonsdeling og koordinering. I tillegg har alle ledere med personalansvar og alle medarbeidere et ansvar for å bidra i bærekraftarbeidet.

Følgende system er etablert for å ivareta ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens ledergruppe.
- Ledergruppen forbereder revidering av policy for bærekraft, ICAAP-rapporteringen og andre saker til styret vedrørende klimarisiko og bærekraft.
- Ledergruppen og øvrig ledelse i banken er involvert i arbeidet med dobbel vesentlighetsanalyse der klimarelaterte risikoer og muligheter inngår.
- Ledergruppen behandler kvartalsrapporter om bærekraft.
- Identifisering, vurdering og dokumentering av bærekraftsrisiko inngår i risikokartlegginger i banken og også ved implementering av nye systemer, tjenester, produkter og prosesser. For de største risikoene som vurderes, skal det legges en strategi for videre utvikling og gjøres en vurdering av tilhørende kontrolltiltak.
- I alle kredittsaker i bedriftsmarkedet skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko.
- Bankens bærekraftforum skal gi ledergruppa innspill i strategiske og prinsipielle bærekraftsspørsmål.

Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko

Bærekraft i kredittprosesser i bedriftsmarkedet

Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftsperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. Banken benytter en egen modul for vurdering av ESG- og klimarisiko i kredittsaker for kredittengasjementer av en viss størrelse. For mindre kunder gjør rådgiverne en overordnet vurdering av om virksomheten er utsatt for negative effekter som følge av klimarelaterte endringer, brudd på menneskerettigheter eller økonomisk kriminalitet.

Vi har etablert retningslinjer og krav for innhenting av energiklasse og energiattest for næringseiendomsobjekter som finansieres av banken, og dette er dokumentasjon som innhentes i forbindelse med innvilgelse eller refinansiering av lån og kreditter. Energiklasse og energitiltak vurderes som det vesentligste området hvor banken kan være en pådriver i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Fra 2025 har vi satt mål om volumvektet andel av utlånsporteføljen til næringseiendom hvor det er krav om energimerking. Det er et mål å øke andelen energimerkede næringsbygg vesentlig.

Vi har som policy at vi skal delta og være en pådriver i samarbeid med SpareBank 1-alliansen om implementering av hensiktsmessig verktøy for vurdering av klima- og miljørisiko, herunder overgangsrisiko, i våre kredittsaker.

Bærekraft i kredittprosesser i personmarkedet

Innen personmarkedet vil vi i 2025 fortsette arbeidet med å få inn vurderinger av ESG-kriterier i utlån og finansieringsløypene. Banken har etablert mål for volumvektet andel energimerkede boligeiendommer i utlånsporteføljen. Hensikten med dette er å være en pådriver for at boliger energimerkes da dette gir oss muligheten til å bidra med rådgivning og finansieringsløsninger som bygger opp under omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Klimarisiko i bankens markedsområde

Bankens hovedmarkedsområde er innenfor de seks kommunene, Ringerike, Gran, Jevnaker, Nittedal, Hole og Lunner.

Norsk klimaservicesenter har laget klimaprofiler som oppsummerer hvilke utslag klimaendringene kan gi fram

mot slutten av århundret i norske fylker. Profilene er basert på et scenario der de globale klimagassutslippene fortsetter i samme takt som de har gjort de siste tiårene.

Norsk klimaservicesenter peker på følgende fysiske klimarisikoer for kommunene i vårt markedsområde³:

Sannsynlig økning	
Ekstrem nedbør (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann».
Regnflom (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen».
Jord- flom- og sørpeskred (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Økt fare som følge av økte nedbørmengder».
Stormflo (Buskerud, Akershus)	”Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke.”
Mulig sannsynlig økning	
Tørke (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes små endringer i sommernedbør» i Buskerud og Akershus, og økt sommernedbør i Oppland. Høyere temperaturer og økt fordamping gir økt fare for tørke om sommeren i alle fylkene.
Isgang (Buskerud, Oppland)	«Kortere isleggingssesong, hyppigere vinterisganger samt isganger høyere opp i vassdragene enn i dag». For Akershus er faren for isgang sannsynlig uendret eller mindre enn i dag, på grunn av kortere isleggingssesong og mindre ismengder.
Snøskred (Buskerud, Oppland)	«Med varmere og våtere klima vil det oftere regne på snødekt underlag. Dette kan redusere faren for tørrsnøskred og øke faren for våtsnøskred i skredutsatte områder».
Kvikkleireskred (Buskerud og Akershus)	«Økt erosjon som følge av kraftig nedbør, og økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred».

³ Kilde: Norsk Klimaservicesenter

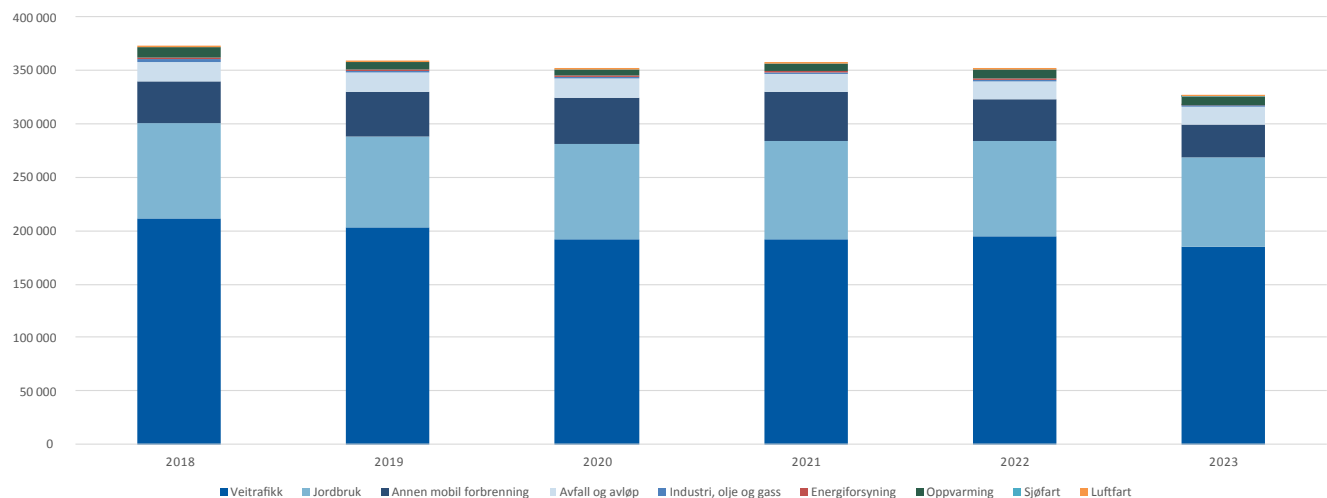
Dette beskriver forventet utvikling i fysisk klimarisiko i vårt markedsområde på lang sikt. I neste delkapittel kan du lese om hvordan vår utlånsportefølje er påvirket av fysisk klimarisiko per nå.

Ifølge Miljødirektoratets beregninger, var det direkte utslippet fra bankens markedsområde i 2023 på 326.263 tonn CO₂-ekvivalenter, ned 7 prosent fra 2022. Tallene for 2023

er de nyeste tilgjengelige. Utslippene stammer hovedsakelig fra veitrafikk som står for om lag 57 prosent av utslippene. Utslipp fra jordbruk står for 26 prosent.

Utslippene sier både noe om mulige overgangsriskoer for næringslivet i vårt område, men viser også en mulighetsside; i hvilke bransjer kan endringstiltak ha størst utslippsreduserende effekt.

Samlet, direkte klimagassutslipp i kommunene i bankens markedsområde
Tonn CO₂-ekvivalenter (Kilde: Miljødirektoratet)

Kilde: Sammenligne klimagassutslippene i flere kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Klimarisiko i bankens utlånsportefølje

Bankens utlånsportefølje inkl. kredittselskaper består av 65 prosent utlån til personmarkedet og 35 prosent utlån til bedriftsmarkedet, jf. note 8 til årsregnskapet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål.

Fysisk klimarisiko

Banken identifiserer pantesikkerheter i utlånsporteføljen som er utsatt for fysisk klimarisiko basert på informasjon fra Eiendomsverdi som har sammenstilt offentlig tilgjengelige data. Nedenfor gis en status per 31.12.24 over våre panteobjekter i eiendom. Vi stiller krav om at panteobjekter vi finansierer er forsikret.

Kvikkleire

Informasjon fra NVE viser at om lag 3,5 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Dette omfatter eiendommer med lav, middels og høy faregrad. De fleste har lav risiko, og kun om lag 0,1 prosent av alle pantesikkerhetene er vurdert å ha høy risiko for kvikkleire. 96,5 prosent av panteobjektene har ukjent kvikkleire-risiko. Det kan innebære at det ikke er kvikkleire-risiko, eller at risikoen ikke er kartlagt. Sammenlignet med 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er utsatt for økt risiko.

Snø- og steinscred

Om lag 1,5 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for snø- og steinscred; aktsomhetsområde. 4,3 prosent

av pantesikkerhetene er vurdert å ikke ha økt risiko for snø- og steinscred, mens den største delen, 94,2 prosent er ikke kartlagt. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,6 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som ligger i et aktsomhetsområde, og en reduksjon på 0,3 prosentpoeng av pantesikkerhetene som er vurdert å ikke ha økt risiko.

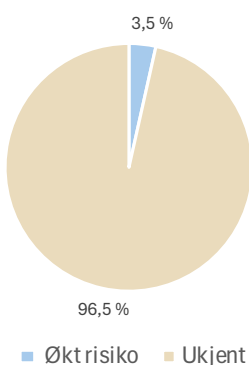
Flom

Om lag 4,3 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene er utsatt for økt flomfare. Dette omfatter 10, 20, 50, 100, 200, 500 og 1000-årsflom. 11,2 prosent av pantesikkerhetene er vurdert å ikke ha økt risiko for flom, 10,3 prosent ligger i aktsomhetsområde og hele 74,2 prosent er ikke kartlagt for denne fysiske klimarisikoen. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 3,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene vurdert å ikke ha økt risiko for flom, 0,8 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er utsatt for økt flomfare, og en reduksjon på 3,4 prosentpoeng for pantesikkerhetene som ligger i aktsomhetsområde. De fleste pantesikkerhetene er altså flyttet fra aktsomhetsområde til ingen økt risiko.

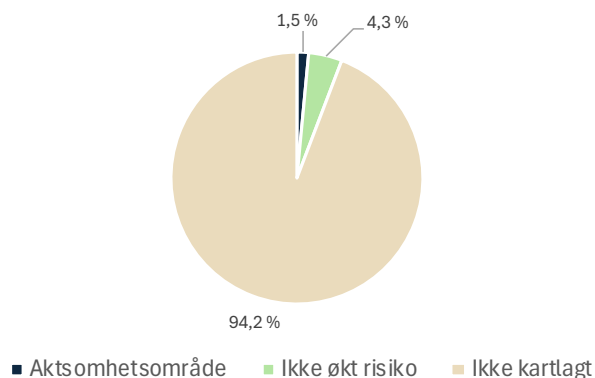
Løsmasserscred

Om lag 0,9 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene har økt risiko for store fjellscred. Om lag 4,8 prosent har ikke økt risiko og den største delen, 94,2 prosent er ikke kartlagt. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er vurdert å ikke ha økt risiko.

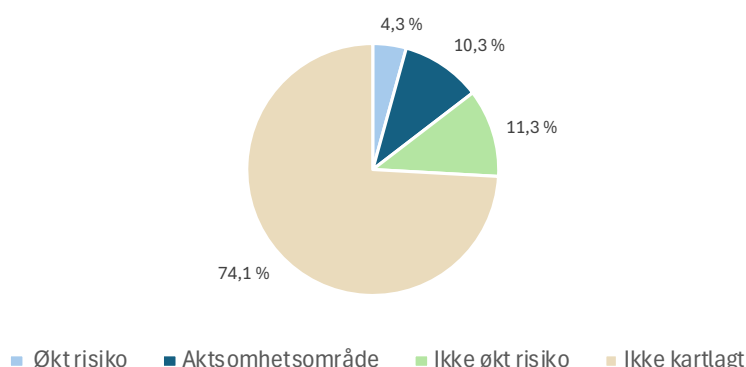
Kvikkleire

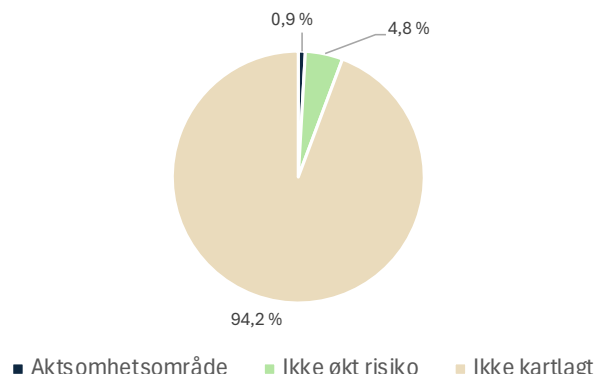
Snø-og steinskred

Flom

Løsmasserskred

Samlet viser tilgjengelige data at utlånsporteføljen i relativt liten grad er utsatt for fysisk klimarisiko, men at mye fortsatt er ukjent eller ikke kartlagt.

Alvorlige hendelser med akutt fysisk klimarisiko er dramatiske for samfunnet, bedriftene og enkeltpersonene som berøres. Det fikk vårt markedsområde erfare da ekstremværet «Hans» traff oss med enorme nedbørsmengder i august 2023. Flere tusen innbyggere fikk beskjed om å evakuere husene sine, og det oppsto en rekke skader. Samtidig viste denne dramatiske hendelse

sen også en god beredskap hos sentrale og lokale myndigheter, frivillige, privatpersoner og bedrifter i samspill, noe som trolig reduserte skadene.

Vår erfaring så langt er at dette ekstremværet ikke har økt bankens kredittrisiko og vi har ikke avdekket kredittengasjement som er tapsutsatt som følge av ekstremværet. Imidlertid har «Hans» bidratt til noe redusert lønnsomhetsprovisjon fra Fremtind forsikringsselskap som følge av skader, jf. note 18 til regnskapet.

Datakvalitet

Vi har per nå ikke fullgod kvalitet på datagrunnlaget for vurdering av fysisk klimarisiko i våre porteføljer. For eksempel har om lag 97 prosent av pantesikkerhetene ukjent status for kvikkleirefare, og om lag 74 prosent

er ikke kartlagt for flomfare. Vi er i stor grad avhengige av at offentlige myndigheter utfører flere kartlegginger om fysisk klimarisiko for at datakvaliteten skal bli bedre.

Overgangsrisiko

For boliglånsporteføljen er overgangen til et lavutslippssamfunn blant annet knyttet til energieffektivitet i boligen. I kapittelet om finansierte klimagassutslipp fra bankens porteføljer omtales dette nærmere. I kapittelet om produkter og tjenester med fokus på bærekraft står det mer om våre produkter og tjenester knyttet til boliger.

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert

i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, og landbruk.

Bankens utlån til næringsdrivende (inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør 12,5 mrd. kroner, hvorav utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 57 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet. Nedenfor omtales bærekraftsrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnærings og bygg og anlegg.

Bærekraftstrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (57 % av BM-porteføljen*)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær kan påvirke verdien av eiendommene og øke sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter kan påvirke verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endrede krav og forventninger med hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. I tillegg jobber vi for å avdekke og styre overgangsrisiko knyttet til energieffektivitet. Et tiltak er å kartlegge og øke andelen energimerkede næringsbygg i porteføljen. Dette skal sette oss i stand til å styre risiko og være en god rådgiver for kundene innen bransjen.

Bærekraftstrisiko innen landbruk og skogbruk (11 % av BM-porteføljen*)

Bankens portefølje innen primærnæringen består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Sannsynlig økning i ekstrem nedbør kan påvirke avlinger
- Mulig sannsynlig økning i fare for tørke om somrene kan påvirke avlinger
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc. kan påvirke driften
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter kan påvirke driften

Landbruket i vår region har vært utsatt for flere værhendelser, både tørkeperioder og nedbør/flom i løpet av de siste ti årene. For eksempel tørkesommeren 2018. Banken har så langt ikke opplevd tap knyttet til slike ekstremværhendelser.

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. Vi vil fremover jobbe for å kretsamle ressurser i vårt konsern for å sikre fortsatt god rådgivning og risikohåndtering knyttet til kunder i primærnæringen.

Bærekraftstrisiko innen bygg og anlegg (14 % av BM-porteføljen*)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær kan øke risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen særlig oppmerksomhet på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. Vi har fokus på bærekrafttema i vår dialog med kunder i denne bransjen, for eksempel utslippsfri byggeplass, innleid arbeidskraft og avfallshåndtering.

* (inkl. næringskreditt)

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Dette er nærmere omtalt i kapitlet Bærekraft i kredittprosesser i bedriftsmarkedet. Et viktig risikoreduserende tiltak for å håndtere de identifiserte risikoene er å bygge og spisse bærekraftkompetanse

hos våre bedriftsrådgivere. I innledningen i kapittel om klima og miljø og i delkapittel om produkter og tjenester med fokus på bærekraft, står det mer om hvordan vi ønsker å bidra til omstilling hos våre bedriftskunder.

Finansierte klimagassutslipp

Finansierte klimagassutslipp er utslipp som indirekte kan knyttes til våre aktiviteter innen lån og investeringer, og som er utenfor vår direkte kontroll. Det handler blant annet om utslippene som banken er med å finansiere gjennom utlån til privat- og bedriftskunder. Beregning av finansierte klimagassutslipp er en del av vår kartlegging av overgangsrisiko. Det gir grunnlag for vårt arbeid med å videreutvikle våre produkter og tjenester med fokus på bærekraft og gir bakteppe for vårt langsiktige arbeid mot målet om å ha en klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050.

Banken er ikke eksponert mot karbonintensive bransjer som utvinning av olje og gass, oljeraffinering, metallproduksjon, sjøfart eller luftfart og har derfor en relativt sett lite karbonintensiv utlånsportefølje. Vi ønsker likevel å synliggjøre utslippene i utlånsporteføljene, fordi det er gjennom vår verdikjede at vi har størst mulighet for å bidra til at Norge når de ambisiøse målene i Parisavtalen.

Fra 2024 rapporterer SpareBank 1 Ringerike Hadeland finansierte klimagassutslipp fra utlån til bedrifter og boliger, basert på metodikken til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAFs) og veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge fra desember 2024. Disse er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Vi har endret metodikken i forhold til i fjor for å estimere finansierte klimagassutslipp. Dette er nærmere beskrevet i vedlegg 2 Metode for beregning av estimerte finansierte klimagassutslipp. Vi har brukt samme metodikken for beregning av 2023 tall for å sikre sammenlignbarhet.

Standarden omfatter følgende klimagasser, som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, NF₃, HFK og PFK gasser. Når det blir beregnet totale klimagassutslipp i utlånsporteføljen, begrenser vi oss til kundenes direkte utslipp (scope 1 og 2-utslipp).

Det er viktig å understreke at på bakgrunn av analysemetodikken og bruk av estimater, er resultatene som presenteres per nå usikre og må anses som et startpunkt. Vi oppfatter at dette er en utfordring for hele bransjen. Det må derfor forventes til dels stor variasjon i utslippsmålinger fremover ettersom vi får økt tilgang på faktiske utslippsdata. Målet er på sikt å erstatte de beregnede utslippene med faktiske rapporterte og verifiserte utslipp.

Datakvalitet

⁴ https://www.finansnorge.no/siteassets/dokumenter/maler-og-veiledere/veileder-for-beregning-av-finansierte-klimagassutslipp_oppdateret-desember-2024.pdf

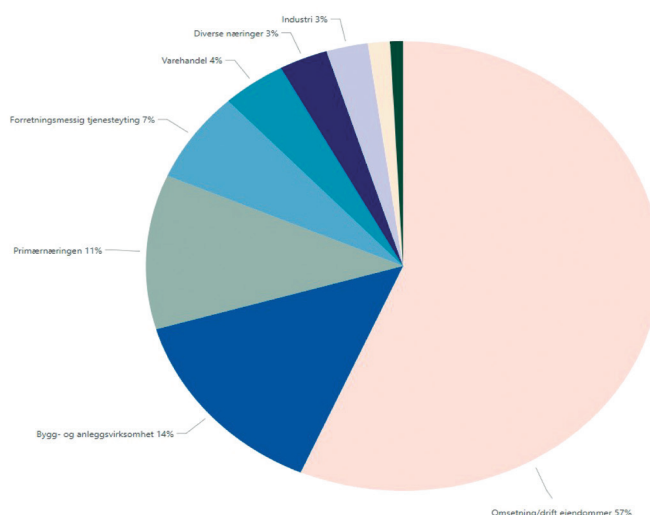
Vi benytter ulike datagrunnlag i estimeringene. PCAF-metodikken har utviklet et datakvalitetshierarki, med skala fra 1 til 5, der 1 er best datakvalitet. Ved en scoring på 1 er beregningen basert på rapporterte, verifiserte utslippstall fra kunden. Ved en scoring på 4 og 5 gjøres beregningene basert på utslipp per økonomisk aktivitet og bransjespesifikke utslippsfaktorer. Vi oppgir i tabellene i dette kapittelet «vektet gjennomsnittlig datakvalitet» som reflekterer hvor treffsikker PCAF-metodikken anser datagrunnlaget for å være.

Ettersom flere selskaper fremover trolig vil rapportere klimaregnskap blir det viktig å etablere løsninger for effektiv deling og gjenbruk av disse dataene. Vi er kjent med at Finans Norge har tatt et bransjeinitiativ for at Brønnøysundregistrene skal få en rolle i arbeidet, og vi støtter dette initiativet.

Estimert CO₂-avtrykk fra bankens utlån til næringsdrivende (Scope 3)

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet (BM) består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, landbruk og varehandel. Bankens utlån til næringsdrivende (ekskludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør om lag 12,5 mrd. kroner, hvorav utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 57 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet.

Brutto utlån fordelt på næring

Estimert scope 1 og 2 CO₂-avtrykk fra bankens utlån til næringsdrivende utgjorde i 2024 56.821 tCO₂e, noe som er en reduksjon på 1,6 prosent sett i forhold til 2023. Den estimerte utslippsintensiteten, som viser estimerte utslipp fordelt på utlån, var på 4,5 tCO₂e per millioner kroner i 2024. Dette er en reduksjon i forhold til 2023 da estimert utslippsintensitet var 4,8. Vi har kun beregnet klimagassutslipp for vår utlånsportefølje på egen balanse.

Verdipapirer har vi ikke beregnet utslipp fra. Estimeringen av finansierte klimagassutslipp påvirkes av datakvaliteten vi har om utslippene fra vår utlånsportefølje. Jo lavere datakvalitet, desto større er usikkerheten, og derfor benyttes en høyere utslippsfaktor i beregningen. Da blir estimert utslipp også høyere.

Estimerte finansierte klimagassutslipp i bedriftsmarkedet:

År	Utlån egen balanse (MNOK)	Estimerte utslipp i tCO ₂ e (scope 1 og 2)	Estimert utslippsintensitet i tCO ₂ e/MNOK	Data-kvalitet
2023	11.958	57.754	4,8	3,9
2024	12.529	56.821	4,5	3,8

For nærmere bakgrunn om beregningsmetode, se vedlegg.

Tabellene nedenfor viser fordelingen av estimerte utslipp på ulike næringer i porteføljen. Vi ser at det er primærnæringen som står for de klart største utslippene, hele 46 prosent av totale estimerte utslipp i 2024. Dette på tross av at utlån til primærnæringen kun utgjør om lag 11 prosent av samlede utlån til bedriftsmarkedet. Det er viktig å bemerke at beregningen av estimerte klimagassutslipp er svært avhengig av at bedrifter er registrert med den næringskoden som best reflekterer selskapets aktivitet og det banken har finansiert. Dette

fordi næringskode styrer hvilken utslippsfaktor som skal brukes i estimeringen. Videre er det viktig å understreke at estimeringen av finansierte klimagassutslipp påvirkes av hvilke utslippsfaktorer som benyttes. Vi har her benyttet faktorer for "Advanced economies" på hovedsektor nivå, noe som gir et annet resultat enn vi hadde i fjor da vi benyttet faktorer for Norge på sektor nivå. Vi vil videreutvikle og justere vår estimeringsmetode i tiden fremover.

Finansierte klimagassutslipp 2024

BM-porteføljen	Utlån egen balanse (MNOK)	Andel utlån	Estimerte utslipp Scope 1 og 2 (tCO ₂ e)	Andel utslipp	Vektet data-kvalitet*	Karbonintensitet**	Estimerte utslipp scope 3 (tCO ₂ e)
Bygg- og anleggsvirksomhet	1.747	14 %	2.941	5 %	4,4	1,7	34.532
Diverse næringer	383	3 %	2.326	4 %	4,6	6,1	2.105
Forretningsmessig tjenesteyting	819	7 %	5.106	9 %	4,6	6,2	2.536
Hotell og restaurantdrift	173	1 %	443	1 %	4,1	2,6	2.414
Industri	329	3 %	13.196	23 %	4,1	40,1	18.405
Omsetning/drift eiendommer	7 081	57 %	1.122	2 %	3,6	0,2	1.514
Primærnæringen	1 390	11 %	26.186	46 %	3,0	18,8	31.009
Transport og lagring	101	1 %	3.435	6 %	4,8	34,1	1.930
Varehandel	504	4 %	2.067	4 %	4,2	4,1	11.263
Sum Næring	12 529	100 %	56.821	100 %	3,8	4,5	105.709

Finansierte klimagassutslipp 2023

BM-porteføljen	Utlån egen balanse (MNOK)	Andel utlån	Estimerte utslipp Scope 1 og 2 (tCO ₂ e)	Andel utslipp	Vektet data-kvalitet*	Karbonintensitet**	Estimerte utslipp scope 3 (tCO ₂ e)
Bygg- og anleggsvirksomhet	1 714	14 %	3.037	5 %	4,3	1,8	35.660
Diverse næringer	401	3 %	2.350	4 %	4,6	5,9	2.104
Forretningsmessig tjenesteyting	856	7 %	5.672	10 %	4,6	6,6	3.062
Hotell og restaurantdrift	159	1 %	394	1 %	4,1	2,5	2.149
Industri	380	3 %	14.296	25 %	4,1	37,6	21.523
Omsetning/drift eiendommer	6 703	56 %	1.115	2 %	3,7	0,2	1.603
Primærnæringen	1 239	10 %	25.537	44 %	3,0	20,6	29.181
Transport og lagring	95	1 %	3.494	6 %	4,8	37,0	1.964
Varehandel	411	3 %	1.859	3 %	4,2	4,5	10.131
Sum Næring	11 958	100 %	57.754	100 %	3,9	4,8	107.377

* Vektet gjennomsnitt (1-5), hvor 1 er best ** tCO₂e per MNOK i utlån

Metode-endring siden forrige rapportering

Det å estimere finansierte klimagassutslipp er et område i stadig utvikling og er beheftet med usikkerhet. Det har vært vesentlige endringer i metodikken i forhold til 2023 . Vi benyttet et annet utslippsfaktorersett for å beregne klimagassutslipp fra øvrige bransje. Også for estimering av klimagassutslipp fra våre landbrukskunder og næringseiendomsselskaper har vi endret metodikken i forhold til årsrapporten 2023. Du kan lese mer om dette i vedlegg 2. Endringene gir samlet et 8 prosent høyere estimert utslipp enn rapportert i 2023 (53.243 tCO2e). 2023-tallene i denne rapporten er omarbeidet i henhold til ny metode.

Estimert CO2-avtrykk fra bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

Denne kategorien omfatter alle lån til kjøp eller refinansiering av boligeiendom til privatpersoner. CO2-avtrykket fra bankens boliglånsportefølje er estimert basert på antatt strømforbruk for boligen. Vi har benyttet metodikken som er beskrevet i veileder fra Finans Norge, og som baserer seg på PCAF. Vi har beregnet det

estimerte klimagassutslippet fra boliger ved å bruke norske lokasjons⁵- og markeds⁶-baserte utslippsfaktorer fra Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) for hvert år. En detaljert beskrivelse av metodikken finnes i vedlegg.

Vi rapporterer kun utslipp for utlånsvolum på egen balanse og ikke for lån som er overført til Boligkreditt. Uttrekket korrigeres for krysspanter. Totale utlånsvolum stemmer med regnskapsdata. Estimater er angitt i tonn CO2-ekvivalenter (tCO2e).

Tabellen nedenfor viser estimert avtrykk fra bankens boliglånsportefølje. Finansierte lokasjonsbaserte utslipp i boliglånsporteføljen er estimert til 1 798 tCO2e for 2024. Den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren fra NVE 2024 var ikke tilgjengelig på rapporteringstidspunktet. Derfor har vi brukt faktoren fra 2023 for 2024 som tilsvarer 15 gram CO2e/kWh.

2024	Eiendom (bedriftsmarked)	Bolig
Lokasjonsbasert finansierte utslipp (tCO2e)	2 063	1 798
Karbon-intensitet lokasjonsbasert (tCO2e per MNOK i utlån)	0,20	0,14
Markedsbasert finansierte utslipp (tCO2e)	81 306	63 105
Karbon-intensitet markedsbasert (tCO2e per MNOK i utlån)	7,84	4,96
Utlån egen balanse (milliarder kr)	10,4	12,7

Gjennomsnittlig størrelse for næringseiendommer ligger med 431 kvm mye høyere enn for boliger som tilsvarer 133 kvm i privat marked og dermed er strømforbruket og utslippene i bedriftsmarked også mye høyere.

År	Gj.snittlig byggeår	Gj.snittlig BRA	Antall eiendommer
Eiendom (bedrifts-marked)	1982	431	2 162
Boliger	1978	133	7 966

⁵ <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-stroemmen-fra/>
⁶ Varedeklarasjon for strømleverandører - NVE

Gjennomsnittlig estimert strømforbruk er mye lavere for boliger enn for næringseiendommer (42 MWh per år versus 165).

År	Estimert totalt strømforbruk for alle eiendommer (MWh/år)	Gj. snittlig strømforbruk (kWh/m2/år)	Gj.snittlig strømforbruk per eiendom (MWh/år)	Gj.snittlig utslipp lokasjonsbasert (kg CO2e/m2/år)
Eiendom (bedrifts-marked)	357.041	215	165	3,1
Boliger	332.587	215	42	3,2

Datakvalitet

Det estimerte CO2-avtrykket for bankens boliglånsportefølje er beheftet med usikkerhet og beregnet gitt tilgjengelige data. Særlig er det et problem at vi mangler energimerke for en rekke boliger. Dette er en utfordring vi deler med flere banker i Norge. Vi jobber både internt og eksternt for å forbedre vårt datagrunnlag. Et viktig tiltak er arbeid overfor norske myndigheter gjennom Finans Norge slik at

energimerking av boliger kan bli mer utbredt og data om dette med tilstrekkelig kvalitet kan gjøres tilgjengelig for bankene. Vi ser at datakvaliteten i våre beregninger har forbedret seg fra 3,15 i 2023 til 3,12 i 2024 (1 er best). Det er fordi flere boliger fikk et energimerke (ekte eller estimert).

Metode-endring siden forrige rapportering

Det å estimere finansierte klimagassutslipp er et område i stadig utvikling, og er beheftet med usikkerhet. I bærekraftrapporten for 2023 benyttet vi en annen metode for å estimere finansierte klimagassutslipp fra utlån til boliger. I fjor estimerte vi strømforbruk og tilsvarende klimagassutslipp for alle boliger i henhold

til veilederen fra FinansNorge. For 2024 har vi brukt estimerte utslipp fra Eiendomsverdi der det var tilgjengelig. Der det var ikke tilgjengelig, har vi brukt samme metodikk som i fjor. Samlet gir endringene i metodikk om lag 29 prosent lavere estimert finansiert klimagassutslipp fra boliglånsporteføljen. 2023-tallene i denne rapporten er omarbeidet i henhold til ny metode.

Klimaregnskap for vår egen virksomhet

Vi jobber for å redusere klimagassutslipp fra vår virksomhet. Vi har satt mål om at egen virksomhet skal være klimanøytral innen 2030. Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte. Vi ønsker å være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk.

I 2024 ble vi miljøfyrtårnsertifisert. Dette gir oss et viktig styringsverktøy i det videre arbeidet mot målet om klimanøytralitet i 2030. Vi har også energimerket våre egne bygg, og gjennom dette fått innspill til tiltak som kan forbedre energieffektiviteten ytterligere. Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av

Cemasys. Informasjonen som benyttes stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. En nærmere beskrivelse av metodikken er beskrevet i vedlegg.

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder. Scope 1 inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Scope 2 er rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektri-

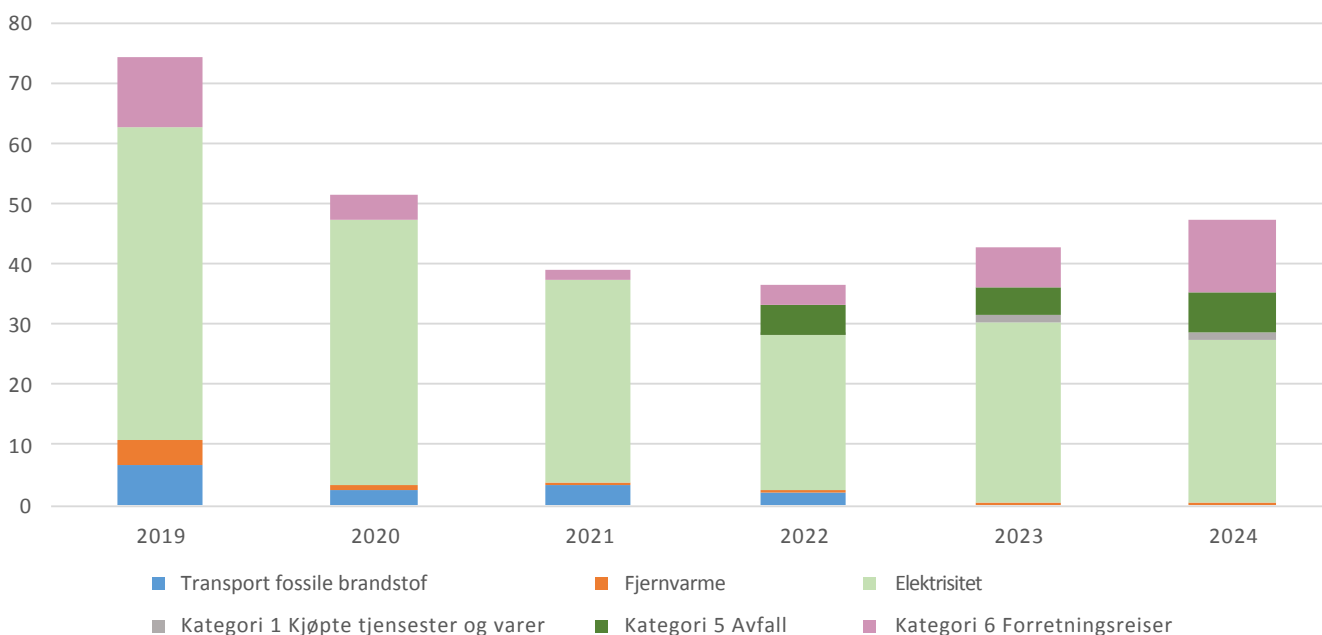
sitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). Som utslippsfaktorer for fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Scope 3 er indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere ansattes pendling, flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, vannforbruk etc.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde i 2024 et totalt klimagassutslipp på 46,9 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette tilsvarer utslippet fra fire passasjerer som reiser 32 ganger tur/retur Oslo-Paris med rutefly økonomiklasse⁷. Det er en økning på 4,2 tCO₂e, tilsvarende 10 prosent, sammenlignet med 2023. Økningen ligger i scope 3 og skyldes flyreiser og papir avfall. Særlig flyreiser drar opp samlede utslipp i scope 3. Utslipp fra flyreiser er nesten tredoblet i forhold til 2023. I scope 2 er strømforbruket redusert med 7 prosent i forhold til foregående år. Dette skyldes at vi har gjort flere strømbesparende tiltak.

Årlige lokasjonsbaserte utslipp

Klimagassutslipp, lokasjonbasert metode
(tonn CO₂e)

Årlige markedsbaserte utslipp

Hittil i rapporten har vi fremstilt våre utslipp basert på et fysisk perspektiv, eller lokasjonsbasert metode. I dette avsnittet skal vi vise våre utslipp basert på et markedsbasert perspektiv. Beregningen av utslippsfaktor baseres da på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual mikser, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har kjøpt opprinnelsesgarantier for sine banklokasjoner for elektrisitetsforbruket i 2024 med unntak av strømforbruk på kontoret på Gran, og det markedsbaserte

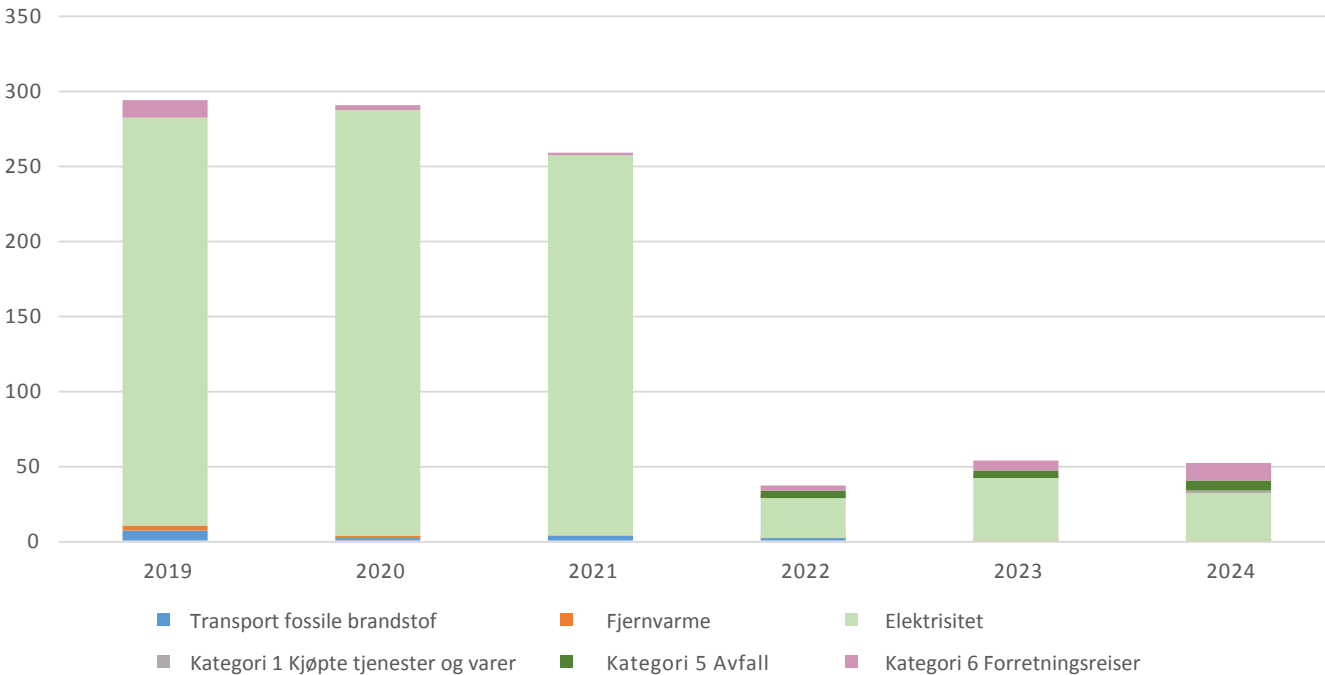
⁷ Forutsetninger: 133 g CO₂e utslipp per passasjer per km. 1392 km å fly fra Oslo til Paris.

utslippet for elektrisitet er derfor redusert til 39,4 tCO₂e i 2024. Dette er en reduksjon på 3 prosent sammenlignet med 2023, og kommer av at vi har iverksatt flere strømbesparende tiltak.

Det totale markedsbaserte utslippet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland (scope 1, 2 og 3) lå på 59,2tCO₂e i 2024.

Kategori	2019	2023	2024	%-vis endring
Elektrisitet scope 2 med markedsbaserte beregninger	275,9	40,8	31,5	-23%
Scope 1+2+3 med markedsbaserte strømberegninger	282,6	53,5	51,3	-4%

Klimagassutslipp, markedsbasert metode
(tonn CO₂e)

Tilleggsinformasjon til klimaregnskapet

Vi har i 2024 investert i underkant av 2,5 mill. kroner i eiendom, anlegg og utstyr, jf. note 30 i årsregnskapet. Dette er ikke tatt inn i vårt klimaregnskap, men har generert utslipp. I 2023 investerte vi i solceller til hovedkontoret. Anlegget har produsert i overkant av 12 tusen kilowattimer i 2024, som tilsvarer en reduksjon i

CO₂e-utslipp på 5,6 tonn per år. Banken eier en ferieleilighet i Spania og flere hytter som stilles til disposisjon for bankens ansatte og pensjonister. I vårt klimaregnskap er strømforbruket for disse tatt med. Reisene til og fra leiligheten og hyttene er imidlertid ikke regnet inn, da dette er privatreiser.

Datakvalitet

For å lage et fullgodt klimaregnskap trengs det flere data om vår virksomhet og vi må planlegge i forkant slik at data er tilgjengelig for rapportering etterpå. For eksempel må vi i større grad veie materialer og be om underlagsinformasjon fra våre leverandører

gjennom året. Vi har i år rapportert flere typer utslipp enn tidligere, og vil fortsette med å forbedre vår rapportering om egne klimagassutslipp. Et viktig tiltak som er gjort i 2024 er at virksomheten vår ble Miljøfyrtårnsertifisert.

Korrigeringer siden forrige rapportering

Vi har gjort enkelte justeringer i tidligere rapporterte tall. Se en nærmere beskrivelse i vedlegg. Samlet medfører justeringene 10 prosent lavere estimert lokasjonsbasert klimagassutslipp (scope 1, 2 og 3) enn vi rapporterte i 2023. Dette skyldes hovedsakelig at vi har tatt ut scope 3 - kategori drivstoff og brensel som stod for 5,9 tCO₂e.

Klimakompensering

Vi har kjøpt klimakreditter for å kompensere klimagassutslippene fra vår egen virksomhet på 46,9 tonn Co₂-ekvivalenter i 2024. Kredittene er betalt i 2025 og utgiften vil inngå i årsregnskapet for 2025. Klimakredittene skal bidra til å balansere våre klimagassutslipp med en tilsvarende mengde unngått eller fjernet utslipp et annet sted (klimakompensering). Vi ser på dette som et bidrag til klimafinansering. Samtidig må vi selv fortsette arbeidet med å redusere våre egne utslipp.

KLIMASERTIFIKAT 2025

CEMAsys' Klimasertifikat™ er herved utstedt som et bevis på kjøp av klimakvoter for frivillig kompensasjon for egne klimagassutslipp. Klimakvotene har blitt utstedt i tråd med de relevante standardene sine protokoller og kan spores i registeret med sitt unike serienummer. Dette forhindrer dobbelttelling og at de kan selges flere ganger.

Selskap	SpareBank 1 Ringerike Hadeland
Kvotene dekker	Klimakompensering for egne utslipp 2024
Volum (tonn CO ₂ e)	47
Type	Gold Standard (GS) - VER
Prosjektnavn	GS 11447-11448 - Klima og vannprosjekt India
Prosjektreferanse	https://registry.goldstandard.org/projects/details/3496

Klimakvotene er permanent slettet fra markedet slik at de ikke kan benyttes igjen.
For mer informasjon, se prosjektbeskrivelsen.

Oslo, 30.01.2025

Kjetil Selmer-Olsen

SERTIFIKAT

100 % FORNYBAR ENERGI

Krafttriket garanterer opprinnelsen til den fornybare energien levert til

Sparebank 1 Ringerike Hadeland

Postboks 518
3502 Hønefoss

Sertifikatet garanterer at opprinnelsesmerket strøm levert til **Sparebank 1 Ringerike Hadeland** er dekket opp med dokumentert fornybar vannkraft. Krafttriket innløser opprinnelsesgarantier tilsvarende 801,36 MWh for strømløseleveransen i perioden 01.01.2024 - 31.12.2024

Kraftproduksjonen er sertifisert iht. den internasjonale EECs-standard (European Energy Certificate System) og dokumenteres ved utstedelse av opprinnelsesgarantier. Utstedelsen av opprinnelsesgarantiene er gjort av Statnett.

Krafttriket 27.01.2025

Ørjan Bøyum
Daglig leder

Krafttriket

- sammen skaper vi energi!

Estimerte utslipp per omsetning

Totalt estimert utslipp i banken tilsvarer 58.666 tCO2e per 2024 (60.007 per 2023) lokasjonsbasert, som tilsvarer en reduksjon på 2 prosent fra 2023. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO2e per millioner kroner omsetning. I dette nøkkeltallet har

inntekter fra verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimater på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO2e per MNOK omsetning synker fra 64,4 tCO2e i 2023 til 56,3 tCO2e i 2024. Dette tilsvarer en nedgang på 13 prosent.

Årlige klimagassutslipp tCO2e								
	Retrospektivt					Milepæler og mål		
Kategori	Noter	2019	2023	2024	%-vis endring	2030	2050	% i forhold til basis år
Totale scope 1 utslipp		6,7	-	-	-		-100 %	
Utslipp fra firmabiler, fossil	1.1	6,7	-	-	-			
Totale scope 2 (lokasjonsbasert) utslipp		56,1	30,0	27,1	-8 %			
Lokasjonsbaserte utslipp elektrisitet (norsk miks)	2.1	52	27,1	24,5	-10 %			
Lokasjonsbaserte utslipp elektrisitet (europeisk miks)	2.2	-	1,5	1,4	-7 %			
Lokasjonsbaserte utslipp jernvarme bioenergi		4,1	1,4	1,8	29 %			
Totale scope 2 (markedsbasert) utslipp		275,9	40,8	31,5	-3 %			
Markedsbaserte utslipp elektrisitet (norsk miks)		271,8	317,4	334,0	8 %			
Markedsbaserte utslipp elektrisitet (europeisk miks)		-	2,7	2,3	-15 %			
Lokasjonsbaserte utslipp fjernvarme bioenergi		4,1	1,4	1,8	29 %			
Opprinnelsesgaranti for elektrisitet	2.3	-	-280,7	-306,6	9 %			
Vesentlige scope 3 utslipp			56 348	20	-100 %			
Kategori 1 Kjøpte varer og tjenester	3.1	-	1,2	1,2	0 %			
Kategori 5 Avfall	3.2	-	4,7	6,6	40 %			
Kategori 6 Forretningsreiser	3.3	11,6	6,8	12,0	76 %			
Kategori 15 Investerings- og utlånsportefølje BM	3.4	-	57.754	56.821	-2 %			
Kategori 15 Investerings- og utlånsportefølje PM	3.5	-	2.210	1.798	-19 %			

Årlige klimagassutslipp tCO2e								
	Retrospektivt					Milepæler og mål		
Kategori	Noter	2019	2023	2024	%-vis endring	2030	2050	% i forhold til basis år
Totale utslipp egen virksomhet								
Totale scope 1, 2 (lokasjonsbasert) og scope 3 utslipp		62,8	42,7	46,9	10 %	Klimanøytral. Som betyr å kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.		-24 %
Totale scope 1, 2 (markedsbasert) og scope 3 utslipp		282,6	53,5	51,3	-4 %	Klimanøytral. Som betyr å kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.		-79 %
Totale utslipp egen virksomhet og finansiert								
Totale scope 1, 2 (lokasjonsbasert) og scope 3 utslipp		52	53 270	58 666	-2 %		Klimanøytral	
Totale scope 1, 2 (markedsbasert) og scope 3 utslipp		52	52 989	58 670	-2 %		Klimanøytral	
Utslippsintensitet (markedsbasert)								
Per årsverk	4.1		387,2	335,3	-13 %			
Etter omsetning morselskap (per mill. nok)	4.2		64,4	56,3	-13%			

Fotnoter til tabellen:

- 1.1

Utslipp fra forbrenning av drivstoff er basert på antall kjørte kilometer. Nedgangen skyldes at vi har erstattet våre bedriftsbiler i 2022 med elbiler.
- 2.1

Det er en nedgang i utslipp, fordi strømforbruket gikk ned. Årsaken er redusert bygningsmasse og at vi har investert i å gjøre våre bygninger med energieffektive.
- 2.2

Siden 2022 inkluderer vi strømforbruk fra vår bankleilighet i Spania.
- 2.3

Det er kjøpt opprinnelsesgaranti (fornybar energi) som dekker vårt strømforbruk, eksklusive hyttene og kontorer på Gran.
- 3.1

Kategorien omfatter utslipp fra vannforbruk. Vannfor-

- bruk er målt på hovedkontoret og Jevnaker. Basert på dette og fordeling årsverk per sted er totalt vannforbruk beregnet. Fra og med 2023 omfatter denne kategorien også antall sendte debetkort til kunde.
- 3.2

Kategorien omfatter målt avfall fra vårt hovedkontor. Fra juni 2024 omfatter denne kategorien også plastavfall, men ikke matavfall og glass/metal. Basert på dette og fordeling årsverk per sted er totalt avfall beregnet. Vi skiller papp (resirkulert), papir (resirkulert), restavfall (forbrent), plast (mykt og hard), matavfall og glass/metal. Det største utslippet i denne kategorien kommer fra restavfall (som var 75% i 2024).
- 3.3

Forretningsreiser omfatter kilometergodtgjørelse og flyreiser i tjeneste. Kilometergodtgjørelse fra ansatte skilles mellom vanlig bil og elbil og vi har målt siden 2019. Fra og med 2023 har vi også målt flyreiser i tjeneste, beregnet ut fra oppgitte km fra reisebyrå og tilgjengelige utslippsdata, som tilsvarte 8,2 tCO2e i 2024 og 3,0

Foto: Mikael Svensson

tCO₂e i 2023. Utslipp i denne kategorien har økt med 76% siden 2023.

3.4

Kategorien omfatter utslipp i scope 1 og 2 lokasjonsbasert fra BM-porteføljen. Vi har brukt lokasjonsbasert metodikk, fordi Finans Norge anbefaler å bruke dette når de estimerte finansierte utslippene skal brukes i videre konsolidering av tallene.

3.5

Kategorien omfatter utslipp i scope 1 og 2 lokasjonsbasert fra PM boliglånportefølje. Vi har brukt lokasjonsbasert metodikk, fordi Finans Norge anbefaler å bruke dette når estimerte

finansierte utslipp skal brukes i videre konsolidering av tallene.

4.1

Markedsbaserte utslipp per årsverk, økning i antall ansatte med 13 prosent fra 2023 til 2024. Utslipp per årsverk gikk ned med 13 prosent.

4.2

Lokasjonsbasert utslipp per omsetning gikk ned med -13% fra 2023 til 2024, blant annet grunnet stor økning i omsetningen (12%).

SOSIALE FORHOLD

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Derfor er en av våre viktigste oppgaver å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker. Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker på muligheten til å øke vårt konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse. Vi har høy markedsandel i regionen og kan bruke vår lokale tilstedeværelse til å skape verdi for kunden og lokalsamfunnet knyttet til bærekraft. I dette kapitlet kan du lese mer om bankens rolle i lokalsamfunnet.

Som arbeidsgiver har vi en mulighet til å påvirke hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har en særlig påvirkningsmulighet knyttet til anstendige arbeidsforhold og lønnsvilkår, mangfold, likestilling og inkludering, samt utdannings- og utviklingsmuligheter for våre ansatte. I dette kapitlet kan du lese mer om hvordan vi jobber for å ivareta våre medarbeidere.

I vår virksomhetsstrategi er kompetanse definert som ett av fire prioriterte områder som vi skal jobbe med innen bærekraft for å sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker også på at om vi har for lav ESG-kompetanse, kan det lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retnings-

Strategisk forankring

Våre bærekraftsmål

For hele konsernet

Likestilling

- Kjønnsbalanse på alle ledernivåer (Minimum 40 % av hvert kjønn).
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og ikke medvirke til brudd på disse rettighetene
- Vi skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering i vår organisasjon
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre produkter og tjenester

- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Til vårt samfunnsengasjement

- Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi og bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- De skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til bærekraftig omstilling.
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft.

linjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurderinger. Derfor har vi i flere år jobbet med å heve kompetansen om bærekraft i vår organisasjon. I dette kapittelet kan du lese mer om kompetansearbeidet vi har gjort i 2024.

Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden er pekt på som et vesentlig tema for bankens bærekraftarbeid fordi vi kan ha en potensiell positiv påvirkning gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven, som styrker konkurranse-betingelsene for leverandører som opererer på en god måte. Vi har redegjort for vårt arbeid med respekt for menneskerettigheter i dette kapittelet. I tillegg gir vår redegjørelse om aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven informasjon om vårt arbeid for å sikre respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Strategi for «Mer enn en bank»
- Kompetanse om bærekraft

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- [Etiske retningslinjer](#)
- [Standard for likestilling, inkludering og mangfold](#)
- Standard for etterlevelse av åpenhetsloven
- Policy for utkontraktering
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)
- Sponsorstrategi

Gjennomførte tiltak i 2024

- Gjennomført interne og eksterne tiltak for å øke kompetansen om bærekraft
- Vedtok vi standard for likestilling, inkludering og mangfold.
- Har blitt miljøfyrtårnsertifisert
- Gjennomført etikk-uke med tema etikk og kunstig intelligens, inkludert e-læringskurs og diskusjoner
- Videreført våre over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, der vårt bidrag både er kompetanse, samarbeid og økonomi. Sammen med SpareBank 1-stiftelsene har vi bdriatt med 195 mill. kroner til lokalsamfunnet i 2024
- Videreført vårt samarbeid med Ungt Entreprenørskap og vår omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge
- Utdelt SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend og Ringeriksstipendet
- Etablert SpareBank 1 Vekstprogram, deleier i Ringerike Næringsfond, bidratt til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse og finansiert Vekst- og Næringsbarometer
- Gjennomført en rekke markedsarrangementer som «Bedre råd»-seminar for kunder i privatmarkedet og Barnas Speredager
- Gjennomført prosjektet «100 historier om 100 millioner»
- Vi har hatt opplæring av seniorer i digitale banktjenester og tips for å unngå svindel med over 200 deltakere
- Revidert policy for bærekraft og våre bærekraftmål

Ivaretakelse av våre medarbeidere

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud. Vi har flere faste møte- og samarbeidsarenaer, og er tilknyttet en bedriftshelsetjeneste som bistår i dette arbeidet – både proaktivt og ved hendelser. Det er nærmere redegjort for hvordan vi ivaretar våre egne ansatte i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten for 2024.

Likestilling og mangfold

Sentralt i bærekraftarbeidet er menneskerettigheter og like muligheter for alle, slik at vi sikrer likestilling og mangfold, og forhindrer diskriminering. I 2024 vedtok vi standard for likestilling, inkludering og mangfold. Sammen med våre etiske retningslinjer skal standarden danne grunnlaget for hvordan vi jobber med likestilling og mangfold. I tillegg er vår bedriftsavtale, personalhåndbok og standard for varsling av kritikkverdige forhold, viktige rammeverk.

Vi har hatt to overordnende målsetninger på dette området i 2024:

- Kjønnsbalanse på alle ledernivåer innen 2025 (minimum 40 % av hvert kjønn)
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive

kriterier

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Uansett hvem du er, skal du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ha de samme spennende mulighetene som dine kolleger.

Vi har nulltoleranse for diskriminering, og i våre etiske retningslinjer er det nedfelt at vi skal bidra til at diskriminering, trakassering, seksuell trakassering eller mobbing ikke forekommer i konsernet. Vi skal også oppføre oss på en måte som ikke krenker menneskeverdet og vise respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Vi har 168 fast ansatte i banken og av disse er 62 % kvinner og 38 % menn. Vi har 16 midlertidig ansatte, hvorav 9 er kvinner. Vi har 1 innleid konsulent utover dette.

På ledernivå 3 (lederstillinger med personalansvar) har vi nådd målsetningen om kjønnsbalanse 60/40 med 47 % kvinner. Det har i 2024 ikke vært noen endringer i ledergruppen med nivå 2-ledere, og her er ikke målet om kjønnsbalanse oppfylt. Det er nærmere redegjort for arbeidet med kjønnslikestilling i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Tilstand for kjønnslikestilling	2024	2023	2022
Andel kvinner totalt	64 %	62 %	63 %
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder (lederstillinger med personalansvar)	47 %	44 %	69 %
Nivå 2-ledere (bankens ledergruppe)	33 %	33 %	33 %
Andel kvinner i styret	43 %	43 %	43 %

Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte

I vår virksomhetsstrategi er kompetanse definert som ett av fire prioriterte områder som vi skal jobbe med innen bærekraft for å sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Vår dobbelt vesentlighetsanalyse peker også på at om vi har for lav ESG-kompetanse, kan det lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retningslinjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurde-

ringer. Derfor har vi over flere år jobbet med å heve kompetansen om bærekraft i vår organisasjon.

I 2023 løftet vi kompetansen til alle medarbeidere innenfor bærekraft, med et stort kompetanseløft rettet mot alle roller i konsernet. I 2024 har vi spisset kompetansetilbudet, og rettet oppmerksomheten mot spesifikke roller i organisasjonen, bransjer på bedriftsmarkedet og områder der vi har særskilte behov. Vi

Foto: Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Foto: Akari.

har gjennom 2024 brukt eksisterende møteplasser og arbeidsprosesser aktivt som læringsarena. Målet har vært å gå fra kunnskap til kompetanse innenfor bærekraft, og sikre at vi endrer atferd, beslutningstaking og arbeidsprosesser.

Ett av de viktigste kompetanseområdene for 2024 har vært bærekraftrapporterings-regelverket CSRD. Det er gjennomført en rekke aktiviteter for å heve vår kompetanse på området:

- Risiko- og revisjonsutvalget har hatt et kompetanseløft om bærekraftrapportering fra 2023 og gjennom 2024.
- Kompetansepåfyll om CSRD for bærekraftforum og ledergruppa gjennom arbeid med oppdatering av dobbel vesentlighetsanalyse, foredrag og workshop.
- Deltakelse i allianseprosjekt og SamSpar-prosjekt om forberedelse til CSRD-rapportering.
- Ledergruppa og bærekraftforum har blitt tildelt et e-læringskurs om bærekraftrapportering.
- Foredrag om dobbel vesentlighet for økonomi- og finansavdelingen.
- Bærekraftforum har arbeidet med GAP-analyse CSRD.

Utover arbeidet med CSRD har vi utført flere tiltak for å heve vår bærekraftkompetanse:

- To medarbeidere har gjennomført bransjeprogram om bærekraft for finansnæringen – NTNU, modul 1 og 2

- To medarbeidere har vært på heldagskurs om grønnvaskingsrisiko i kommunikasjon
- Bedriftsmarkedsrådgiverne har fått foredrag om energimerking av næringsbygg.
- Innlegg om bærekraft for ansatte ved SpareBank 1 Økonomihuset
- Deltakelse i bærekraftnettverket Ringerike
- Deltakelse i prosjektet Bærekraft Hadeland
- Deltakelse på Finans Norges bærekraftkonferanse

Kunstig intelligens har gjort sitt inntog i vår organisasjon og bringer med seg mange muligheter, men også noen risikoer. I årets etikkuke var derfor tema etikk og kunstig intelligens. Målet er at vi sikrer at KI-systemer brukes på en måte som beskytter personvernet, unngår fordommer og diskriminering, og sikrer transparente og rettferdige beslutningsprosesser. For å fremme en ansvarlig og etisk bruk av kunstig intelligens, er det viktig å styrke kompetansen rundt etiske dilemmaer knyttet til KI. Alle ansatte fikk tildelt fem e-læringsmoduler, samt at hver avdeling brukte tid på etiske refleksjoner relevant for sin avdeling.

Vi har implementert en standard for likestilling, inkludering og mangfold, og i den forbindelse har alle ledere, fagsjefer og personer med roller i Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg fått kurset «Mangfold og inklude-

ring» bestående av tre e-læringskurs. Vi har arrangert et åpent NæringsPuls med foredrag og debatt om mangfold, der flere av våre ansatte også deltok.

Alle nyansatte tar, som del av onboardingen, e-læringskurset Bærekraftig finans og har en obligatorisk innføring i bærekraft fra fagsjef bærekraft. Kvartalsvise rapporter om bærekraft er tilgjengeliggjort for alle medarbeidere i banken. Disse gir blant annet innsikt i status for vårt bærekraftarbeid og utviklingen på området, herunder nyheter om reguleringer. Utover dette er en rekke e-læringskurs om bærekraft gjennomført i banken i 2024, blant annet som del av autorisasjonsordningen for rådgivere, jf. tabellen nedenfor.

For 2025 er planen å fortsette å bygge kompetanse innenfor bærekraft, i takt med nytt bærekraftsrapporteringsregelverk, kundebehov og bransjeutfordringer.

Utadrettede kompetansetiltak

Vi ønsker å være en drivkraft for bærekraftig utvikling i vår region, og da er kompetanse en viktig forutsetning. Samtidig som vi bygger bærekraftkompetanse internt

i egen organisasjon, har vi gjort følgende utadrettede kompetansetiltak i 2024:

- Foredrag om bærekraft i vår bank for prosjektet Bærekraft Hadeland
- Innlegg om bærekraft for sekretariatet for Regelrådet.
- Innlegg om bærekraft for styremedlemmer i boligsameier og borettslag i regi av Ringbo
- Deltakelse i prosjekt Bærekraft Hadeland og bærekraftsnettverk Ringerike
- NæringsPuls-arrangement om mangfold med innspilt podcast i etterkant om «Hva er greia med mangfold?»
- Innlegg om bærekraft på Ringerikskonferansen sammen med bærekraftnettverk Ringerike
- Bidrag til åpent møte på ByLab i Hønefoss i regi av bærekraftnettverket Ringerike om «Hvordan komme i gang med bærekraftarbeidet»
- Undervisning for videregående skoler i forbindelse med Ungt Entreprenørskap, der bærekraft inngikk som tema.

Bærekraftkurs	Antall som har gjennomført kurset
Bærekraft - Nye kompetansekrav	6
Bærekraft i personforsikring	1
Bærekraft i skadeforsikring	2
Bærekraft og landbruk	3
Bærekraftig finans	9
ESG-modulen - introduksjon	24
Etikk og kunstig intelligens	36
Mangfold og inkludering del 1	24

Foto: Fra arrangementet NæringsPULS med tema "Hva er greia med mangfold?"

Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kan ha en potensiell positiv påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven. Dette styrker konkurransebetingelsene for leverandører som opererer på en god måte.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Konsernet skal ikke, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av mennesker- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet, hvitvasking, korrupsjon, alvorlig natur- og miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forholdet til våre kunder og samfunnet ellers.

Våre etiske retningslinjer slår fast at den enkelte ansatte hos oss skal vise respekt for de grunnleggende menneskerettighetene, slik disse er beskrevet i sentrale

menneskerettighetskonvensjoner, i utførelsen av sitt arbeid eller verv i konsernet. Våre ansatte skal aktivt medvirke til at konsernets leverandørkjede, forretningsforbindelser og de selskapene som vi investerer i, respekterer menneskerettighetene. Våre etiske retningslinjer er vedtatt av styret og gjelder for hele konsernet.

Som del av SpareBank 1 Gruppen var vi medlem av FNs Global Compact i 2024. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Medlemmer er forpliktet til å følge FNs ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, der respekt for menneskerettighetene står sentralt.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Redegjørelsen for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven i 2024 og en nærmere omtale av forankringen av arbeidet med menneskerettigheter finnes i kapittelet «Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven» i årsrapporten.

Bankens rolle i lokalsamfunnet

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Vi har en lang historie med å bidra til et sterkt lokalsamfunn, og vi vet at når menneskene trives, vil også banken trives. Vår tilstedeværelse i lokalsamfunnet er en mulighet til å skille oss positivt fra konkurrentene gjennom vårt genuine engasjement.

Vi har positiv påvirkning på lokalsamfunnene gjennom vårt arbeid og virksomhet. Sett opp mot FNs bærekraftsmål, gjelder dette mål 3 (god helse og livskvalitet), mål 4 (god utdanning), mål 8 (økonomisk vekst), mål 10 (mindre ulikskap), mål 16 (fremme fredelige og inkluderende samfunn).

Lokalt engasjement er nøkkelen til vår suksess. Vi har etablert over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, hvor vi bidrar med både kompetanse, samarbeid og økonomi. Vi samarbeider med Ungt Entreprenørskap for å fremme økonomiutdanning og gründerskap blant ungdom. I tillegg har vi en omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge for å muliggjøre lokal utdanning på doktorgradsnivå og bidra til regional forskning og kunnskapsbygging.

Bærekraft er en integrert del av vår strategi. Vår sponsorstrategi er i tråd med bærekraft- og virksomhetsstrategien, som innebærer ESG-kartlegging av samarbeidspartnere og konkrete tiltak for sosial eller miljømessig bærekraft.

Ansvarlig drift er viktig for oss. Vi driver etisk markedsføring for å sikre at våre tjenester og produkter er transparente og forståelige for kundene. Vi måler kundetilfredshet annethvert år. I 2024 scores vi fortsatt på et godt nivå, og særlig på kvalitetselementet «Lokal støttespiller» er score vesentlig høyere enn sammenlignbare banker, både i privatmarkedet og blant små og mellomstore bedrifter.

Hva har vi gjort i 2024?

- Samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og institusjoner med samlet økonomisk bidrag fra banken på ca 10,5 millioner kroner. Midlene er viktig for å opprettholde et bredt tilbud i lokalsamfunnene som treffer mange, og også som bidrag til å holde deltakerkostnader nede, slik at vi bidrar til mindre ulikhet i muligheter for innbyggere med ulike økonomiske forutsetninger. I tillegg kommer SpareBank 1-stiftelsenes tildelinger. Total sum for bidrag fra den lokale sparebanktradisjonen er 195 millioner kroner
- Talentstipend for utvikling av ferdigheter innen idrett,

kultur, kompetanseutvikling og miljø-/samfunnsengasjement videreføres. I 2024 ble det utdelt om lag 650.000 kroner fordelt på 11 stipender til lokale talenter

- Ringeriksstipendet for kombinasjon av universitetsutdanning og toppidrett videreføres. I 2024 ble det delt ut to stipend på totalt kr 60 000
- Vi er deleier i Ringerike Næringsfond for å skape flere lokale arbeidsplasser
- Vi bidrar med gave til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse for innovasjon og næringsutvikling, hvor det blant 49 søkere er gitt prosjektbidrag og gjort investeringer for til sammen 7,1 millioner kroner
- Vi har etablert SpareBank 1 Vekstprogram, med fire bedrifter i ettåring program, og to åpne seminar med 120 deltaker. Resultatene etter første år er allerede økt verdiskapning og etablering av nye arbeidsplasser
- Finansiering av Vekst- og Næringsbarometer for regional kunnskap og næringsutvikling
- Gjennomført «Bedre råd»-seminar for kunder i privatmarkedet med deltakelse av over 500 personer, fordelt på tre arrangementer i regionen
- Temamøte for russ med omkring 100 deltakere
- Bidratt til Ungt Entreprenørskap med gründerskap på videregående skoler, inkludert foredrag for 75 elever
- Når banken gir gaver til eksterne bidragsytere, gjeater, eller julegaver til ansatte, velger vi utelukkende korteste gaver for å støtte lokal verdiskapning
- Deltatt i det lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Gjennomført prosjektet «100 historier om 100 millioner» for å løfte frem, og fortelle om våre samarbeid og bidrag til lokalsamfunnet
- Holdt opplæring av seniorer i digitale banktjenester og tips for å unngå svindel, med over 200 deltakere
- Gjennomført digital undervisning for 10. klassinger om personlig økonomi og forbrukerrettigheter
- Arrangert Barnas Sparedager, med ulike aktiviteter knyttet til læring om sparing, med omkring 3 900 mottakere av aktivitet, og 850 besøkende på fysiske arrangementer

Vi er stolte av vårt engasjement i lokalsamfunnet og vil fortsette å bidra til bærekraftig vekst og utvikling i vår region.

Finansiell inkludering

Ifølge Finans Norge er over 600 000 nordmenn i dag ikke digitale, enten fordi de ikke har digitale ferdigheter, fordi de har ulike handicap eller fordi de ikke kan

Foto: Fra vår stand på Randsfjordfestivalen 2024

språket godt nok⁸. For å sikre at disse menneskene likevel får tilgang til banktjenester har bankene i Norge blitt enige om en bransjenorm for finansiell inkludering. Denne normen har også SpareBank 1 Ringerike Hadeland sluttet seg til. Dette innebærer at banken har de viktigste tjenestene analogt tilgjengelig for kundene.

Som et tiltak på bakgrunn av bransjenormen for Finansiell inkludering har banken gjennom 2024 gjennomført flere kurs for eldre på ulike lokasjoner knyttet til bankID, nettbank og mobilbank. I tillegg er det gjort betydelige holdningskampanjer i sosiale medier, samt utsendelse av brev til særlig risikoutsatte grupper knyttet til svindel.

⁸ <https://www.finansnorge.no/tema/finansiell-inkludering/forbrukerinformasjon/>

ANSVARLIG OG ETISK FORRETNINGSDRIFT

Økonomisk kriminalitet undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Ved å jobbe aktivt på dette feltet og etterleve lover og retningslinjer, gir vi i dag et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde.

Vår dobbel vesentlighetsanalyse indikerer at dersom vi ikke jobber godt mot økonomisk kriminalitet, kan samfunnsvirkningen potensielt bli negativ. Vi observerer økning i svindelforsøk av våre kunder, og har i løpet av de siste årene iverksatt omfattende tiltak for å motvirke dette.

Personvern og datasikkerhet er strengt regulert, og vi er avhengige av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre verdiene og dataene vi forvalter. Gjennom gode rutiner, verktøy og kontroller er påvirkningen i dag positiv, men samfunnsvirkningen kan bli negativ om noe skulle gå galt på disse områdene.

Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker på både muligheter og risikoer for vår virksomhet som følge av bærekraftfaktorer. En av risikoene som analysen peker på, er faren for ESG-reguleringsbrudd. Manglende kapasitet, kompetanse og ressurser kan potensielt medføre at vi ikke klarer å følge opp de regulatoriske kravene som vi underlegges.

Alt av regelverk som banken er underlagt skal følges. I 2024 har vi hatt særskilt fokus på forberedelser til etterlevelse av de nye kravene innen bærekraftrapport-

Strategisk forankring

Våre bærekraftmål

For hele konsernet

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet.
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard.

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- De skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til en bærekraftig omstilling
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko og følger lover og forskrifter.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Strategi for «Mer enn en bank»
- Kompetanse om bærekraft
- Reduksjon av klimagassutslipp i egen drift

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- [Etiske retningslinjer](#)
- Policy for antihvitvasking, antiterrorfinansiering, sanksjonsetterlevelse og antisvindelarbeid
- Policy for styring og kontroll av sikkerhet
- Policy for personvern

tering (CSRD). Det er en styrke for banken å være en del av SpareBank 1 - alliansen og SamSpar for å kunne dra veksler på faglig samarbeid om etterlevelse av regelverk på en god måte.

I dette kapittelet kan du lese mer om vårt arbeid med ansvarlig og etisk forretningsdrift. Det handler om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet, med personvern og it-sikkerhet og det vi gjør for å sikre god styring i vår virksomhet.

Policyer og retningslinjer (forts.)

- Standard om interne misligheter
- Standard for etterlevelse av åpenhetsloven
- Standard for etterlevelse av offentliggjøringsforordningen
- Innkjøpsrutine
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)
- Rutine for investeringsrådgivning
- [Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1](#)
- Eierstyring og selskapsledelse (NUES)

Gjennomførte tiltak i 2024

- Oppdatert dobbel vesentlighetsanalyse innen bærekraft
- Revidert policy for bærekraft og våre bærekraftmål
- Arbeidet med forebygging, hendelseshåndtering og bevisstgjøring av kunder om svindel og økonomisk kriminalitet
- Gjennomført risikovurdering på antihvitvaskområdet, revidert policy og rammeverk samt gjennomført kompetansetiltak
- Gjennomført kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet og gjennomgått databehandleravtaler
- Reviderte våre etiske retningslinjer
- Reviderte våre varslingsrutiner
- Gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene
- Oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne
- Arbeidet for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnssjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard
- Implementerte en rekke systemtekniske tiltak, som skal hjelpe oss i enda større grad å ha kontroll på mulighetene for å begå interne misligheter

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Det undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Kanalisering av midler som stammer fra kriminell virksomhet gjennom banken er en vedvarende trussel som må avverges. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Kundene spesielt, og samfunnet generelt, skal ha tillit til at SpareBank 1 Ringerike Hadeland jobber aktivt på dette feltet og til enhver tid etterlever gjeldene lover og retningslinjer på området. Slik kan vi gi et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde.

Banken har som en del av bærekraftmålene nedfelt at «Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet» og at «Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard».

Hvordan jobber vi for å forhindre økonomisk kriminalitet og hvitvasking?

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid. Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. De regulatoriske forventningene på området er i utvikling og økende og banken jobber kontinuerlig for å tilpasse seg dette. Banken har en egen avdeling for arbeidet mot økonomisk kriminalitet som består av 7 årsverk. Avdelingen har i tillegg 4 studenter i deltidsstillinger som jobber med opprydnings- og listearbeid.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging og risikovurderinger av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Hva har vi gjort i 2024?

Banken har gjennom 2024 arbeidet med forebygging, hendelseshåndtering og bevisstgjøring av kunder. Vi har gjennomført en egen risikovurdering på området. Denne er behandlet i bankens styre og legger grunnlag

for tiltak som er nødvendig å ha fokus på videre i 2025. Vi gjennomfører kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre. Bankens policy og rammeverk på området er revidert og det jobbes kontinuerlig med forbedring av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Svindelforebygging har krevd mye ressurser i avdelingen og i banken forøvrig. Antisvindelarbeid er et krevende arbeid og banken er en pådriver inn i fellesskapet i SpareBank 1-alliansen for å videreutvikle systemer som detekterer og fanger opp forsøk på svindel mot bankens kunder.

Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig. Området økonomisk kriminalitet og antihvitvasking har blitt oppdelt i 8 ulike e-læringskurs med forskjellige temaer tilpasset den enkeltes ansvar og stilling for å bygge kompetansen som kreves i de ulike rollene. Enkelte kurs tildeles kun et mindre antall ansatte, mens andre kreves gjennomført av alle ansatte (inkludert ledergruppe og styre).

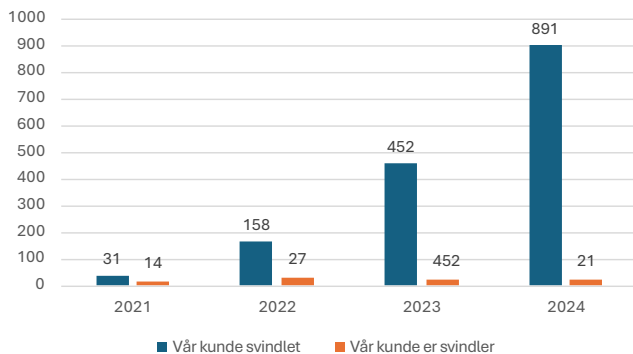
I tillegg gjennomfører Avdeling Økonomisk kriminalitet jevnlig informasjons- og opplæringsrunder i avdelingene. Ansatte i Avdeling Økonomisk kriminalitet har i løpet av 2024 gjennomført opplæringsseanser innenfor antihvitvaskingsarbeidet gjennom Spama. Et utvalg ansatte fra avdelingen deltok på den årlige hvitvaskingskonferansen i regi av Finans Norge, Finanstilsynet og Økokrim. Opplæring og kompetanse av alle ansatte anses som et vesentlig risikoreduserende tiltak innenfor området.

Statistikk om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet i 2024

I 2024 så vi en betydelig økning i antall forsøk på svindel og reelle svindelsaker. Banken fulgte opp totalt 912 svindelsaker i 2024 hvorav 891 av disse sakene omhandler bankens kunder som har blitt utsatt for svindelforsøk. I 21 av sakene er det en reell mistanke om at det er en av bankens kunder som opererer som svindler.

Hovedvekten av svindel-tilfellene vi har registrert på bankens kunder er phishing/smishing-forsøk. I tillegg ser vi et økende omfang av investerings-bedragerier. Det er bekymringsfullt at stadig flere unge kunder benytter sin konto i banken til å svindle andre eller operere som muldyr. Et pengemuldyr er en person som stiller

Antall svindelsaker

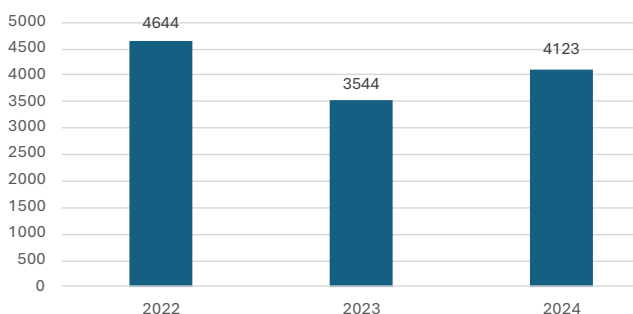
bankkontoen til disposisjon, mottar penger fra én person og overfører dem videre til en annen (digitalt eller i kontanter) mot betaling. Dette er hvitvasking og blir slått hardt ned på. Disse kundene får sitt kundeforhold avviklet for ulovlig bruk av kontoen.

Det jobbes aktivt både internt og i fellesskap i SpareBank 1-alliansen med å iverksette tiltak for å redusere svindel. Dette gjelder for eksempel begrensninger i produkter, tidsforsinkelser i betalinger samt forbedrede deteksjonssystemer som kan oppdage unormal aktivitet på kunder.

Hvert år screenes millioner av transaksjoner gjennom vår elektroniske overvåking som fanger opp uregelmessige transaksjoner. Dersom systemer og manuelle rutiner fanger opp betalinger vi ikke forstår bakgrunnen for, vil det iverksettes intern undersøkelse.

I 2024 ble totalt 4123 transaksjoner identifisert for videre kontroll. Dette er flagginger i bankens transaksjonsovervåking samt flagginger på kunder som benytter seg av kontant-i-butikk-tilbudet (innskudd og uttak av kontanter i Norgesgruppen-butikkene). Banken har igjennom 2024 jobbet med å redusere antall falske positive flagginger (flagginger som ikke er mistenkelige). Antall flagginger er på samme nivå som i 2023 og andelen falske positive flagginger er fortsatt relativt høy. Spissing av regelsett slik at de treffer bedre og utvikling av mer avansert maskinlæ-

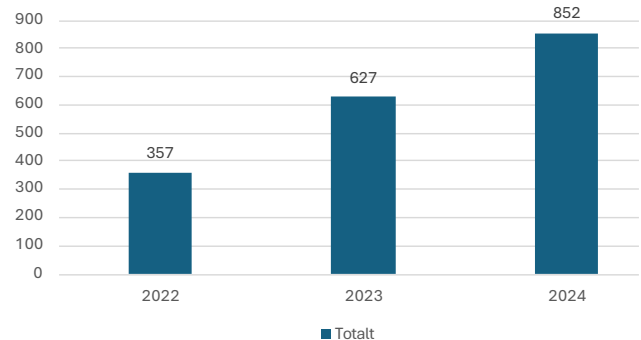
Antall flaggende saker i transaksjonsovervåkingen

rings-regler for å fange opp modus vil være fokusområdet også i 2025.

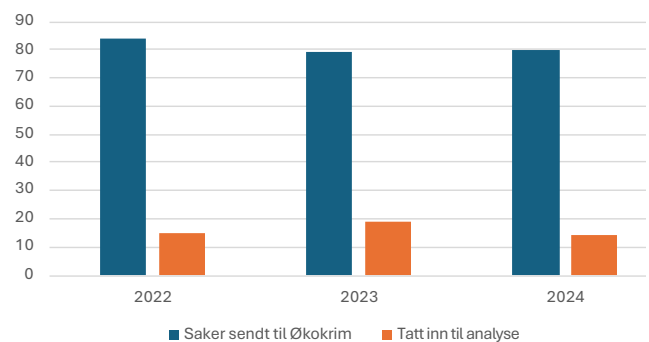
Banken gjorde utvidete undersøkelser i 852 saker. Dette er saker hvor det granskes, vurderes og følges ytterligere opp for å avverge at banken benyttes til ulovlige formål. I hovedvekten av disse tilfellene blir kunder fulgt opp med kundetiltak hvor de blir bedt om redegjørelse og dokumentasjon tilknyttet transaksjonen.

Saker til undersøkelse i banken

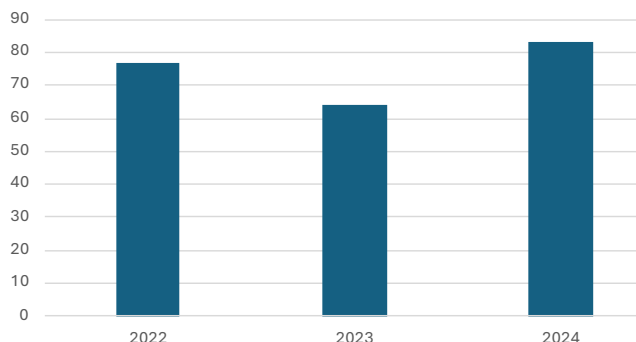
De ytterligere undersøkelsene resulterte i 74 meldinger om mistenkelige transaksjoner meldt til Økokrim. En slik melding blir bearbeidet, beriket og analysert av Økokrim og eventuelt videreformidlet til politi, tilsyns og kontrollmyndigheter, samt utenlandske samarbeidende tjenester.

Saker sendt til Økokrim

Banken avviklet 99 kundeforhold i 2024 fordi vi ikke kunne gjennomføre nødvendig oppfølging av kundeforholdet i tråd med regelverket. Eksempelvis skjer dette dersom en kunde ikke kan redegjøre for pengers opprinnelse eller ved manglende svar på bankens henvendelser. Avvikling av kundeforhold kan være inngripende for kundene, og banken avvikler kun dersom vi har saklige og legitime grunner til det.

Avviklede kundeforhold

Hva skal vi jobbe videre med i 2025?

I 2025 skal banken øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring på området økonomisk kriminalitet. Dette gjelder for ansatte på alle nivåer i banken.

Det skal gjøres løpende vurderinger av bankens etterlevelse av hvitvaskings-regelverket basert på rundskriv og veiledninger fra Finanstilsynet og aktuelle tilsynsrapporter. Bankens ansatte skal følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Videre arbeid med effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindleforebygging er et prioriteringsområde i 2025.

Personvern

Vi lever av tillit og våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss.

Slik jobber vi for å forhindre at personopplysninger kommer på avveie

Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende regelverk (GDPR). Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke videre-behandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte, og mulig å rette dersom de er uriktige
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig
- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Hva har vi gjort i 2024?

Styring og kontroll

Styringsdokumenter for personvern blir revidert årlig. Krav til informasjonssikkerhet og personvern følger krav i IKT-forskriften og personvernregelverket.

I tillegg revideres interne rutiner som regulerer hvordan

personopplysninger skal innhentes, lagres, behandles og slettes årlig. Oppdatering av behandlingsoversikt, sikre korrekt tilgangsstyring, tiltak som reduserer risikoen for personvernhendelser, opplæring og bevisstgjøring i organisasjonen er punkter som har fokus i banken, og følges opp av bankes personvernombud, med bistand fra personsvernrådgiver.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands etterlevelse av personvernregelverket ble revidert av bankens internrevisor i 2022 og delvis i 2024, ved at databehandlervtaler ble gjennomgått. Resultatet av den uavhengige gjennomgangen var tilfredsstillende, men vi vil jobbe videre for å øke kvaliteten ytterligere.

Personvernombud og compliance-funksjonen har gjennomført kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet i 2024, noe som har bidratt til økt kvalitet.

Personvern ved nye og endrede produkter og løsninger

Systemeiere og daglige behandlingsansvarlige i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ivaretar krav til personvern når det innføres nye produkter og løsninger, eller når det gjennomføres endringer.

I samarbeid med de andre alliansebankene er det utarbeidet et etterlevelsverktøy som bidrar til å dokumentere at personvernkravene etterleves. Ri-

sikovurderinger, personvernkonsekvensvurderinger og vurdering av rettslig grunnlag er en viktig del av denne dokumentasjonen.

Avvik

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. Banken oppfordrer alle ansatte til å melde fra om personvern-avvik, og tematikken tas jevnlig opp av personvernombudet og risikofunksjonen i deres interne informasjonsarbeid i virksomheten. At det gradvis har blitt flere avvik, viser at det er økende bevissthet om å melde fra om personvern-avvik.

For 2024 ble det registrert 1 avvik fra SpareBank 1 Ringerike Hadeland, samt 6 avvik fra SpareBank 1 sentralt og andre tilknyttede selskap på vegne av SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Banken har ikke tidligere fått pålegg eller overtredelsesgebyr fra Datatilsynet. Dette skyldes at avvikene ikke er vurdert som alvorlige brudd

på personvern-sikkerheten, og at det ble iverksatt tilstrekkelige tiltak for å rette opp feil og hindre fremtidige avvik.

Opplæring

Alle ansatte får jevnlig obligatorisk opplæring i informasjonssikkerhet og personvern. I 2024 var gjennomføringsgraden på e-læringskurs innen informasjonssikkerhet og personvern 95 prosent.

Planer for personvernarbeidet fremover

Fagmiljøene i SpareBank 1-alliansen vil fortsette samarbeidet som bidrar til å forbedre vurderinger, støttemetoder, opplæringsaktiviteter og -verktøy for ledere og fagpersoner.

Banken vil fortsette arbeidet med å forbedre dokumentasjonen av hvordan personvernkravene blir etterlevd, samt følge opp våre leverandører og utkontrakterte tjenester innen personvernområdet.

	2020	2021	2022	2023	2024
Antall avvik	5	11	4	8	24
Antall avvik meldt til Datatilsynet	1	5	1	0	7
Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet	0	0	0	0	0

IT-sikkerhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forvalter store verdier og er avhengig av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre disse verdiene. IT-sikkerhet er et av verktøyene vi prioriterer for å sikre oss og kundene. Norske banker er i forkant i bruk av teknologi, og dermed blir vi også et attraktivt mål for økonomisk kriminalitet ettersom store deler av vår bankvirksomhet skjer digitalt.

Cyberhendelser er en potensiell trussel mot det finansielle systemet og den finansielle stabiliteten. Vi jobber derfor aktivt med sikkerhet på ulike områder for å redusere denne risikoen.

SpareBank 1 er en sterk merkevare, og en betydelig aktør i det norske finansmarkedet. Derfor er det viktig å ha en policy som gir et tilfredsstillende sikkerhetsnivå og bidrar til en hensiktsmessig organisering av sikkerhetsarbeidet og etterlevelse av gjeldende lovkrav.

SpareBank1 Ringerike Hadelands policy for styring og kontroll av sikkerhet gir overordnede føringer for hvordan selskapet skal innrette sin virksomhet slik at selskapet etterlever regelverket på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte. SpareBank 1 Ringerike Hadelands policy for styring og kontroll av sikkerhetsrisiko skal støtte opp under virksomhetens strategiske valg og den daglige drift. Policyen revideres årlig og godkjennes av styret. I 2024 har fokuset i revisjonen vært å tilpasse policyen til det nye regelverket som kommer på digital motstandsdyktighet (DORA-forordningen).

Gjennom samarbeidet i SpareBank 1 - alliansen har vi tilgang på kvalifisert kompetanse på cybertrusler og tiltak vi må sette i drift for å demme opp for truslene som stadig dukker opp. Banken har egne KPI'er på ansattes håndtering av sikkerhetshendelser og phishingangrep.

God styring

Etikk og antikorrupsjon

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, interessenter og samfunnet ellers. Profesjonalitet og integritet skal prege ansatte som jobber hos oss. Korrupsjon er straffbart og vi har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet. Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er viktig for å opprettholde tilliten til oss som finanskonsern. Ved å gå foran som gode eksempler kan vi også bidra positivt til samfunnet rundt oss.

Hvordan jobber vi med å sikre etisk forretningsdrift og forhindre korrupsjon?

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte.

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte

at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre kontinuerlig oppdatering på området.

Vårt interne arbeid er også forankret i retningslinje om interne misligheter. I tråd med denne, gjennomfører vi en rekke tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere risiko for interne misligheter. Vårt interne arbeid knyttet til sikkerhet underbygger også en organisasjonskultur som kjennetegnes av høy etisk standard.

Vi stiller også krav til våre leverandører gjennom vårt standard vedlegg om bærekraft som skal benyttes ved alle avtaleinngåelser. Leverandører og forretnings-

partnere skal etterleve lover, regler og interne retningslinjer, samt opptre i samsvar med god forretningsskikk i enhver sammenheng. Vi orienterer om at vi ikke godtar at ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser og korrupsjon. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte.

I 2024 reviderte vi våre etiske retningslinjer og varslingsrutiner. Vi oppdaterte standard for sponsoravtaler slik at forretningsetikk inngår som tydelig element. Vi gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene og oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne. Videre arbeidet vi for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnsjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard. Vi implementerte en rekke systemtekniske tiltak, som skal hjelpe oss i enda større grad å ha kontroll på mulighetene for å begå interne misligheter.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2024.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de målene og overordnede prinsippene som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2021 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbeviseiere, styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Konsernet følger i all hovedsak alle prinsippene.

Nærmere redegjørelse finnes i vedlegget til årsrapporten om eierstyring og selskapsledelse.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon, merking av produkter og tjenester, eller til kommunikasjon og markedsføring i 2024.

Det er viktig for oss at kundene er fornøyd. Hvis noe ikke er som det skal, setter vi pris på at kunden forteller det til oss, enten ved å ringe oss eller sende inn klage

via vår klageservice. Kunden kan også gå videre med sin sak til Finansklagenemda dersom kunden opplever at klagen ikke løses av SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Ansvarlige investeringer

SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde per 31.12.2024 en likviditetsportefølje på 3,6 mrd. kroner, hovedsakelig bestående i norske boligkredittforetak og kommunepapirer. Bankens preferere grønne obligasjoner framfor ikke grønne, og styret har fastsatt en målsetning om å øke andelen grønne papirer i likviditetsporteføljen til 50 prosent innen utgangen av 2030. Per 31.12.2024 var andelen grønt 17 prosent.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fastsatt en investeringsramme på 50 mill. kroner i aksjer utover det som anses å være strategiske investeringer i felles kontrollert virksomhet og aksjer i datterselskaper.

Ansvarlige anskaffelser

Bankens anskaffelser skal være mest mulig bærekraftige og kostnadseffektive. Det meste av bankens innkjøp ivaretas av innkjøpssamarbeidet i SpareBank 1-alliansen. Avdeling for allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. Allianseinnkjøp forventer av leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning av klima, miljø og sosiale og forretningsetiske forhold. Det stilles krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. Videre stilles krav om etterlevelse av åpenhetsloven, føring av klimaregnskap og plan for omstilling til netto null.

Bankens anskaffelser skal gjennomføres i tråd med våre etiske retningslinjer. Ved krav om skriftlig kontrakt skal nye leverandører, før inngåelse av avtale, gjennom en leverandørgodkjenningssprosess. Ved avtaleinngåelse skal leverandøren forplikte seg til «Standard om bærekraft i innkjøp».

Se for øvrig styrets redegjørelse etter åpenhetsloven i årsrapporten.

Ansvarlig forvaltning i fond

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å få oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Ved å gi god informasjon og rådgivning har vi mulighet til å hjelpe våre kunder som er opptatt av bærekraft med å gjøre ansvarlige investeringer som kan bidra til å skape en bærekraftig fremtid.

Hvordan jobber vi for å sikre ansvarlig forvaltning?

Vi formidler fond fra ulike fondsforvaltere videre til våre kunder. For å sikre en ansvarlig forvaltning, stiller vi krav til fondsforvalterne som vi distribuerer fond fra. Når vi samarbeider om dette i SpareBank 1-alliansen er vi en stor aktør som kan påvirke.

Ved utgangen av 2024 hadde kundene til SpareBank 1 Ringerike Hadeland plassert om lag 4,7 mrd. kroner i ulike fond- og spareprodukter (verdipapirfond, spareforsikringer og aktiv forvaltning). Banken er tilknyttet agent for ODIN og kan i medhold av ODINs konsesjon yte investeringsrådgivning på verdipapirfond.

I tillegg til fondsutvalget vi distribuerer tilbyr banken, gjennom SpareBank 1 Forvaltning, aktiv forvaltning. På vegne av våre kunder investerer SpareBank 1 Forvaltning hovedsakelig i andre fond (eksterne fondsleverandører), i tillegg til direkteinvesteringer i selskaper. Å ta hensyn til bærekraftsfaktorer er en del av risikostyringen gjennom hele investeringsprosessen. ESG-vurderinger inngår, på linje med andre finansielle faktorer, i investeringsbeslutningene. Utvelgelsen tar utgangspunkt i hvilken profil porteføljen skal ha med hensyn til regioner, sektorer og investeringsstil (risiko- og avkastningsprofil).

SpareBank 1 Forvaltning har etablert egne retningslinjer for ansvarlig forvaltning. Retningslinjene omfatter både selskapene det er investert i gjennom de eksterne fondsleverandørene og direkteinvesteringene. Muligheten til direkte påvirkning er størst i forbindelse med direkteinvesteringene, men retningslinjene utgjør også en sentral del av forventningene til fondsleverandører. I investeringssamtaler med kundene har vi fokus på å avdekke bærekraftspreferanser. I 2023 ble nytt støtte-system for rådgiverne våre innen området sparing- og investering tatt i bruk, noe som bidrar til bedre kundesamtaler om bærekraft. Videreutvikling av støtte-

systemet med spørsmål og illustrasjoner gjennom hele 2024 gjør at rådgivere er enda bedre rustet til å avdekke kundens bærekraftspreferanser.

Krav til verdipapirfondsforsvaltere

Gjennom våre [retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond](#) har vi definert hva vi oppfordrer, forventer og krever av forvalterne av verdipapirfondene som vi distribuerer. Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforsvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer.

SpareBank 1 stiller krav om at fondsforsvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen i tråd med bestemmelsene til Statens pensjonsfond utland. Fondenes portefølje screenes opp mot oljefondets liste for utelukkelse av selskaper under kriteriene produksjon av kjernevåpen og statsobligasjonsunntaket. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.

Kort sagt forventer vi at forvalterne av de respektive fondene er aktive eiere og ekskluderer selskap og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Vi tror også dette er viktige faktorer for selskapenes verdiskapning til eierne, som igjen er våre kunder.

Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke velger å endre praksis, vil vi stoppe distribusjonen av det respektive verdipapirfondet. Vi har i tillegg merket fondene, og ordningen for dette er nærmere beskrevet nedenfor.

Fond og bærekraft

Vi bruker data fra EUs offentliggjøringsforordning: Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) som utgangspunkt for å merke fondene. Hvilket merke de ulike fondene får er definert med utgangspunkt i at fondsforvaltere rapporterer i henhold til artikkel 6, 8 og 9 i SFDR. Denne rapporteringen omhandler hvordan de integrerer bærekraftsaspekter i sine investeringsstrategier. Forvalteren har ansvar for å vurdere og rapportere hvordan de oppfyller kravene i tråd med de spesifikke kriteriene som er satt av SFDR.

ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1 utarbeider oversikt over anbefalte fond.

GRI-indeks

Bruk av GRI	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har rapportert i henhold til GRI-standardene for perioden 1.1.2024-31.12.2024.
GRI 1 vi har brukt	GRI 1: Foundation 2021
Relevante GRI Sektor standarder	

Generell informasjon (GRI 2: Generell informasjon (General Disclosures) 2021)			
GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis			
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i		Navn: SpareBank 1 Ringerike Hadeland Vi er en sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs. Eierskap: Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBank 1-stiftelsen Ringerike, SpareBank 1-stiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBank 1-stiftelsen Gran Hovedkontor: Hønefoss Virksomheten opererer i Norge
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraft-rapportering		Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson		Rapporteringsperiode er 1.1.2024-31.12.2024 Vi rapporterer årlig Kontaktperson: maria.rosenberg@rhbank.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Se side 188, 189, 192 i bærekraftrapporten.
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapportering		Rapporten er behandlet i bankens ledergruppe og vedtatt i bankens styre. Rapporten er ikke verifisert av ekstern revisor.
2. Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser		Se Styrets årsberetning i årsrapporten. Se også kapittelet <i>Verdikjede og påvirkninger</i> på side 172 i bærekraftrapporten.
2-7	Ansatte		Ivaretagelse av våre medarbeidere på side 198
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte		Ivaretagelse av våre medarbeidere på side 198
3. Styring			
2-9	Styringsstruktur og sammensetning		Eierstyring og selskapsledelse/Pkt 9 Styrets arbeid Styrets årsberetning, Bankens strategi og satsingsområder Presentasjon av styret Tilstand for kjønnslikestilling
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan		Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 7 Valgkomiteer og Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet
2-11	Informasjon om styreleder		Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet Presentasjon av styret

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning		Se følgende kapitler i bærekraftrapporten: <i>Policy og behandling i styrende organer</i> side 170, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171, <i>Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter</i> side 180
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning		Se følgende kapitler i bærekraftrapporten: <i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> s. 169 og <i>Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter</i> s.180
2-14	Styrets rolle i bærekraftrapporteringen		Styret har behandlet bankens bærekraftrapport og dobbel vesentlighetsanalyse med vesentlige påvirkninger.
2-15	Interessekonflikter		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i> , punkt 4 og punkt 9
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i>
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien		<i>Styrets årsberetning</i> Bærekraftrapporten: <i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> side 169, <i>Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter</i> side 180
2-18	Evaluering av styret		<i>Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid</i>
2-19	Retningslinjer for godtgjørelse		<i>Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11</i> <i>Note 20 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte</i> <i>Note 22 Pensjoner</i> Retningslinjer for godtgjørelse
2-20	Prosessen rundt å fastsette godtgjørelse		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i> punkt 11 og punkt 12
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold		<i>Note 20 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte</i>

4. Strategiutforming og utførelse

2-22	Uttalelse om bærekraftstrategi		<i>Adm.banksjefs kommentarer</i> <i>Styrets årsberetning</i>
2-23	Bedriftens retningslinjer for ansvarlig forretningsdrift		Policy for bærekraft og Etiske retningslinjer . Se også: <i>Rammeverk og FNs bærekraftmål</i> side 166, <i>Våre bærekraftforventninger</i> side 168, <i>Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden</i> side 201, <i>Ansvarlig og etisk forretningsdrift</i> side 204
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer		<i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> side 169, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171, <i>Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte</i> side 198
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning		<i>Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering</i> <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i> <i>Markedsføring</i> side 211, <i>Personvern</i> side 208, <i>Ivaretagelse av våre medarbeidere</i> side 198, <i>Interessenter</i> side 171
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger		<i>Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering</i> side 142. <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i> Bærekraftrapporten: <i>Markedsføring</i> side 211, <i>Personvern</i> side 208, <i>Ivaretagelse av våre medarbeidere</i> side 198, <i>Interessenter</i> side 171
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger		Medlem i Finans Norge, medlem av UN Global Compact gjennom SpareBank 1-gruppen i 2024, medlem av PCAF Partnership for Carbon Accounting Financials.

5. Interessenter

2-29	Tilnærming til interessentdialog		<i>Interessenter</i> side 171, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171,
2-30	Tariffavtaler		Fullt dekket av kollektive tariffavtaler.

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
Spesifikk informasjon (GRI 3: Vesentlig tema (Material topics) 2021)			
3-1	Prosess for å identifisere vesentlige tema		<i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171
3-2	Liste over vesentlige tema		Våre vesentlige påvirkninger: • Indirekte klima- og naturpåvirkning • God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet • Ivaretagelse av våre medarbeidere (ny) • Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden
Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Klima og miljø</i> side 176
SB1RH1	Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet		
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert		<i>Resultatsammendrag</i> <i>Resultatregnskap</i>
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer		Risikoer og muligheter side 173, Klimarisiko side 180, Oppsummert TCFD-rapportering side 217
201-3	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser		Ikke vesentlige tema, jf. oversikten over.
201-4	Offentlige støtteordninger		
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218
305-2	Indirekte energirelaterte klimagassutslipp (Scope 2)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218 <i>Finansierte klimagassutslipp</i> side 186 <i>Vedlegg 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp</i> side 219
305-4	Klimagass utslippsintensitet		<i>Estimerte utslipp per omsetning</i> side 193
305-5	Reduksjoner i klimagassutslipp		<i>Finansierte klimagassutslipp</i> side 186 <i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189
305-6	Utslipp av ozon-nedbrytende stoffer (ODS)		Ikke relevant
305-7	Nitrogenoksider (NOx), svoveloksider, (SOx), og andre betydelige luftutslipp		Ikke relevant
God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Ansvarlig og etisk forretningsdrift</i> side 204
SB1RH2	God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet		
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert		<i>Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking</i> side 206
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon		<i>Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking</i> side 206, <i>Etikk og antikorrupsjon</i> side 210
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak		<i>Etikk og antikorrupsjon</i> side 210
418-1	Begrunnede klager som gjelder brudd på kundenes personvern og tap av kundens data		<i>Personvern</i> side 208
Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden</i> side 201, <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>
SB1RH3	Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden		
414-1	Nye leverandører som ble screenet ved hjelp av sosiale kriterier		<i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>
414-2	Negative sosiale påvirkninger i verdikjeden og iverksatte tiltak		<i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
Ivaretagelse av våre medarbeidere			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Sosiale forhold s. 196
SB1RH4	Ivaretagelse av våre medarbeidere		Ivaretagelse av våre medarbeidere s. 198 Aktivitet og redegjørelsesplikten
401-1	Nye ansatte og turnover	Rapporterer ikke aldersfordeling eller region for nye ansatte	Likestilling og mangfold, Turnover og rekruttering
401-2	Fordeler gitt til heltidsansatte som ikke gis til midlertidige eller deltidsansatte.		Ikke relevant
401-3	Foreldrepermisjoner	Rapporterer kun uttak i samlet antall dagsverk per kjønn	Likestilling og mangfold, Foreldrepermisjon
405-1	Mangfold i styringsorganer og blant ansatte		Likestilling og mangfold
405-2	Forholdet mellom grunnlønn og godtgjørelse for kvinner og menn		Likestilling og mangfold, Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper (faste ansatte og vikarer)

Oppsummert TCFD-rapportering

Område	Lenke til vår rapportering
Styring	
Virksomhetens styring av klimarelaterte trusler og muligheter	
a) Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter	Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter side 180
b) Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	Ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter side 181
Strategi	
Aktuelle og potensielle virkninger av klimarelaterte trusler og muligheter på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	
a) Klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt	Klimarisiko s. 180 Risikoer og muligheter s. 173
b) Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Klima og miljø side 176, Klimarisiko side 180
c) Den potensielle betydningen av ulike scenarioer på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Risikoer og muligheter side 173
Risikostyring	
Hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko	
a) Prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko side 181
b) Virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	
c) Hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring	
Mål og metoder	
Metoder, mål og parametere som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte trusler og muligheter	
a) Metodene som virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring	Vi benytter bankens ordinære systematikk for risikokartlegging. Se: Verdikjede og påvirkninger side 172, Risikoer og muligheter side 173, Klimarisiko i bankens utlånsportefølje side 183, Finansierte klimagassutslipp side 186
b) Scope 1, scope 2 og scope 3 klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.	Finansierte klimagassutslipp side 186, Klimaregnskap for vår egen virksomhet side 189 Estimerte utslipp per omsetning side 193
c) Målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	Våre bærekraftmål side 168 Klima og miljø side 176

VEDLEGG 1: Klimagassutslipp egen virksomhet

Bankens mellomlangtsiktige mål er at egen virksomhet er klimanøytral i 2030. Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte. Vi jobber derfor med å redusere klimagassutslippene i vår egen drift.

Metode for beregning av utslipp

Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av Cemasys. Informasjonen som benyttes i vårt klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle selskapers utslipp av klimagasser.

Scope 1

Scope 1 inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene). Fram til og med 2022, hadde vi biler med fossilt drivstoff. Utslipp fra forbrenning av drivstoff var basert på antall kjørte kilometer. I 2022 erstattet vi våre biler med to elbiler, så utslipp i 2023 og 2024 i denne kategorien er 0.

Scope 2

Scope 2 inkluderer indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). Som utslippsfaktorer for fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Vi har brukt Krafttriket som kilde for å se på strømforbruk for alle banklokasjoner eksklusive Gran og for en av våre hytter. For Gran har vi fått en faktura med vår totale strømforbruk.

På kontoret i Jevnaker bruker vi 90 % bio-varme. I tillegg kommer også strømforbruk fra våre andre hytter og en ferieleilighet som er tilgjengelig for våre ansatte og pensjonister. Vi har delt strømforbruket slik at vi har regnet med rett utslippsfaktor avhengig av geografisk plassering (leiligheten i Spania beregnes med annen utslippsfaktor).

Vi har rettet strømforbruk fra i fjor og 2022 for vårt banklokale på Gran og en av våre hytter, slik at disse også nå er basert på forbrukstall. Dermed blir totalt strømforbruk i 2023 på 1.138 MWh, mot 923 MWh som vi rapporterte i 2023.

Scope 3

Scope 3 er indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer og tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere ansattes pendling, flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, vannforbruk etc.

Kategori 1 Kjøpte varer og tjenester

Denne kategorien inkluderer vårt vannforbruk siden 2022 og våre sendte debetkort til kunder siden 2023. Vi måler vannforbruk i m³ på hovedkontoret og på Jevnaker. Basert på disse tallene, og fordeling av årsverk per sted, har vi estimert vårt totale vannforbruk.

Kategori 5 Avfall

For vårt hovedkontor har vi data for avfall basert på fakturaer fra vårt avfallsselskap. Basert på dette har vi estimert våre totale utslipp basert på årsverk per sted. Fra 2022 hadde vi levert papiravfall som ble resirkulert, papiravfall som ble resirkulert og restavfall som ble forbrent. Siden juni 2024 måler vi også vår leverte plastmengde (blandet plast myk og hard plast) på hovedkontret. Vi sorterer også matavfall, som bli hentet av HRA og blir til biogass og biogjødsel. Her har vi målt avfallsmengde på hovedkontor i en uke. Basert på dette og fordeling av årsverk har vi estimert totale mengden matavfall, som tilsvarer 3,3 tonn i 2024. Det samme har vi gjort for glass/metall, som tilsvarer 0,4 tonn. Vi har ikke tatt dette med i utslippstallene, fordi dette er et veldig grovt og usikkert estimat.

Kategori 6 Forretningsreiser

Denne kategorien omfatter ansattes kjørelengde i bil og flyreiser. Kjørelengde i bil er utslipp basert på kjøregodtgjørelse (elbil og vanlig bil) til våre ansatte registrert i kilometer. Vi har målt dette siden 2019. Siden 2023 rapporterer vi også forretningsreise (flyreise) basert på informasjon fra vårt reisebyrå. Vi hadde flyreiser i Norge, men også noen utenfor Norge. Vi har rettet tall for 2023 for flyreiser og kjøregodtgjørelse, fordi det ble oppdaget en feil. Dermed blir totalt tCO₂e utslipp i 2023 6,8 i stedet for 6,4.

VEDLEGG 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp

Banken er fra og med 2023 medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) for å beregne estimert utslipp for bedriftsmarkedsporteføljen og boliglånporteføljen. Vi har basert våre beregninger på veilederen fra Finans Norge fra desember 2024⁹, som er opprettet for å harmonisere rapporteringen på klimagassutslipp fra utlånsporteføljer, blant annet ved å bruke PCAF-metoden. Alle utslipp i utlånsporteføljene tilhører GHG-protokollen scope 3 underkategori 15 investeringer og lån. Scope 3-utslipp er utslipp som indirekte knyttes til finansforetakets aktiviteter, og som er utenfor finansforetakets direkte kontroll.

Beregning av finansierte klimagassutslipp er ikke en eksakt vitenskap. Veilederen fra Finans Norge er ikke en fasit på hvordan alle avveininger bør gjøres, men det gis en rekke anbefalinger av to årsaker: Det bidrar til å senke terskelen for finansforetakene til å rapportere finansierte klimagassutslipp, og det bidrar til å øke sammenlignbarheten på tvers i finansnæringen.

Virksomheter som rapporterer sine klimagassutslipp skal synliggjøre både reelle klimagassutslipp som stammer fra produksjonen av elektrisitet, og de markedsbaserte utslippene knyttet til kjøp av opprinnelsesgarantier. I lokasjonsbasert metode anlegges et fysisk perspektiv og utslippsfaktoren er basert på faktiske utslipp knyttet til elektrisitetsproduksjon innenfor et spesifikt område. I det markedsbaserte perspektivet, beregnes utslippsfaktor basert på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh. Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Overordnet om data og datakvalitet

For å kunne estimere finansierte klimagassutslipp er finansforetakene avhengig av informasjon om kundenes eller investeringenes klimagassutslipp. Beregning av de underliggende klimagassutslippene som inngår i finansierte klimagassutslipp kan deles inn i tre kategorier (rangert fra høyest til lavest etter datakvalitet):

- Klimagassutslipp som er rapportert av de underliggende selskapene selv (PCAF datakvalitetsscore 1 og 2)
- Klimagassutslipp som er beregnet via fysiske faktorer som energiforbruk, antall produserte varer eller lignende (PCAF datakvalitetsscore 3)

- Klimagassutslipp som er beregnet via utslipp pr. økonomisk aktivitet som utslipp pr. omsetning eller pr. balanseverdi (PCAF datakvalitetsscore 4 og 5)

Bedriftsmarkedsporteføljen

Vi har kun beregnet klimagassutslipp for vår utlånsportefølge på egen balanse. Verdipapirer har vi ikke beregnet utslipp fra.

Metodikk

Vi har tatt utgangspunkt i utlånsvolumet på egen balanse eksklusive renter per utløpet av året per bedriftskunde. Volumet er avstemt mot note 5 i årsregnskapet. Avviket mot egen balanse er mellom 0,1-0,3% per kvartal. Det vil ikke lykkes å få en 100% avstemming, fordi banken gjør visse korreksjoner fra kontoers saldo til selve noten. Som 'bedriftskunde' definerer vi alle kunder i vårt system, bortsett fra kunder som er registrert med sektorkode 8500 (lønnstakere, pensjonister, trygdede studenter mv.) eller 9800 (utenlandske husholdninger).

Vi har benyttet regnskapsdata fra Brønnøysundregistrene¹⁰ der det har vært tilgjengelig for kunne bruke inntektsbaserte utslippsfaktorer med PCAF-kvalitet 4. Der det mangler regnskap, brukes balansebaserte utslippsfaktorer med PCAF-kvalitet 5. Vi har brukt Exiobase, som er en global database som gir oversikt over hvordan finansierte aktiviteter påvirker miljøet, for å beregne utslippene knyttet til investeringer og utlån. For å avgjøre hvilken næring et selskap hører til og finne rett Exiobase code, har vi tatt utgangspunkt i næringskode og brukt PCAF sin Exiobase classification mapping- tabell Version 22-09-2023. For næringskode har vi brukt selskapets næringskode som registrert i interne systemer.

Vi har brukt følgende tre ulike metoder for beregning av klimagassutslipp som er beskrevet i veileder fra Finans Norge:

- Metode for bedriftslån og unoterte verdipapirer
- Metode for landbruk
- Metode for næringseiendomsselskap

Klimagassutslipp fra en gitt bedriftskunde er beregnet med bruk av kun én av disse metodikkene. Vi har brukt metoden for næringseiendomsselskap når en kunde har en næringskode 68100, 68209 eller 68201 og har lån til en eller flere næringseiendommer. Vi har brukt metoden for landbruk når en kunde har en næringskode som starter med 01.xxx eller 02.xxx og får tilskudd jf. databasen for produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak fra Landbruksdirektoratet¹². For alle bedriftskunder som har en næringskode med unntak fra næringseiendomsel-

⁹ https://www.finansnorge.no/siteassets/dokumenter/maler-og-veiledere/veileder-for-beregning-av-finansierte-klimagassutslipp_oppdatt-desember-2024.pdf

¹⁰ <https://www.brreg.no/>

¹¹ https://db.carbonaccountingfinancials.com/PCAF_emission_factor_database.php?getdata=2&fn=EXIOBASE_Industry%20Classification%20Mapping_240423.xlsx

skapskunder (68100, 68209 eller 68201) eller landbrukskunder (næringskode som starter med 01.xxx eller 02.xxx) har vi brukt metoden for bedriftslån og unoterte foretak.

Bedriftslån og unoterte verdipapirer

Her har vi fulgt veilederen fra Finans Norge etter beste evne. Vi har benyttet Exiobase-faktorer fra høst 2024, Region="Advanced economies" og Classification Level 2="Sector Average" til å hente utslippsfaktorer fra PCAF Business loans and unlisted equity database, siste ver-

sjon september 2024 [1]. Disse faktorene er også brukt for 2023, slik at man kan sammenligne endringer over tid. Når næringskode er 00.000 har vi brukt utslippsfaktorer som tilsvarer kategori S7. Siden faktorene i PCAF databasen er i tCO₂/M. EUR, har vi konvertert utlånsvolumer og driftsinntekter fra NOK til EUR ved å bruke snitt valutakurs i 2019. Så har vi gjort inflasjonsjusteringen frem til måletidspunkt for saldo i rapporteringen. [2] Der datakvalitet var 4, brukte vi følgende formel for beregning av vårt finansierte klimagassutslipp:

Finansierte klimagassutslipp

$$= \sum_s \frac{\text{Utestående eksponering mot selskap}}{\text{Egenkapital} + \text{Gjeld}} \times \text{Driftsinntekter selskap i M.EUR} \times \text{Selskapets klimagassutslippfaktor}$$

Der datakvaliteten var 5, brukte vi følgende formel for beregning av vårt finansierte klimagassutslipp:

Finansierte klimagassutslipp

$$= \sum_s \text{Utestående eksponering mot selskap i M.EUR} \times \text{Selskapets klimagassutslipp faktor}$$

Endring i metodikken

Faktorsettet som brukes for beregninger av utslippene i årsrapporten 2024 er forskjellig fra det som ble brukt for beregninger av utslippene i årsrapporten for 2023. Da brukte vi Exiobase-faktorer hvor Country="Norway". Fra og med 2024 brukes ikke dette lenger, og i stedet for å bruke sub-bransje Exiobase-koder, bruker vi den overordnede bransjekoden. Så det betyr at vi går fra et faktorsett med mer enn 400 faktorer til kun 34 faktorer. Vi bruker ny metodikk til å beregne utslippstall også tilbake for 2023.

Datakvalitet

Siden det er veldig krevende å hente inn faktiske utslippsdata fra selskaper, har vi kun estimerte utslippstall, så datakvalitet er 4 og 5. Et selskap får datakvalitet 4 dersom regnskapsdata fra Brønnøysundregistrene er tilgjengelig, hvis ikke blir datakvaliteten 5.

For enkelte bransjer er det identifisert store avvik mellom faktisk rapporterte tall fra rapporterende foretak og Exiobase-faktorene. Dette gjelder blant annet ren fornybar energiproduksjon. For denne sektoren har vi satt utslippene til 0 i tråd med det nasjonale klimagassregnskapet som utarbeides av Miljødirektoratet, SSB og Nibio.

Vi kan oppnå en bedre datakvalitet i fremtiden dersom vi kan bruke klimaregnskap som selskapene selv rapporterer. Per nå er det veldig få selskap i vårt portefølje som utarbeider egne klimaregnskap. Det ville være veldig praktisk om klimaregnskap blir en del av det som innrapporteres til Brønnøysundregistrene, slik at data enkelt kan gjenbrukes. Vi er kjent med at det er tatt et bransjeinitiativ for å få til dette, og vi støtter dette initiativet.

Svakheter

Metoden vi har benyttet forutsetter at selskapene er registrert med den næringskoden som passer best til aktiviteten vi har finansiert. Det kan være vesentlige forskjeller i estimerte klimagassutslipp mellom ulike næringskoder.

Landbruk

Her har vi etter beste evne beregnet vårt finansierte klimagassutslipp basert på veilederen fra Finans Norge. Vi har hentet data om våre bedriftskunder fra databasen over produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak fra Landbruksdirektoratet¹⁵, basert på matrikkelinformasjon for gjeldende år. Dette for å vite hvilke type dyr og hvor mange dyr, eller type produksjon en kunde har per

¹² <https://hotell.difi.no/?dataset=ldir/produksjon-og-avlosertilskudd/2023>

¹³ https://db.carbonaccountingfinancials.com/PCAF_emission_factor_database.php?partitionpage=Business+loans+and+unlisted+equity

¹⁴ <https://www.dnb.no/bedrift/markets/valuta-renter/valutakurser-og-renter/HistoriskeValutakurser/Hovedvalutaer-innevaerende/hovedvaluta-erdaglig-innevaerende.html>

¹⁵ Digitaliseringsdirektoratet | Datahotell - Difi

¹⁶ <https://www.platonklima.no/wp-content/uploads/2022/02/Rapport-analyse-5-2022-Klimagassutslipp-fra-jordbruk-1.pdf>

år. Når en landbrukskunde har produksjonstall med både høst- og vårantall, da prioriteres høstantall over vårantall i utslippsberegningen. Det er ikke mulig å avstemme utlånstall mot regnskap fordi vi har i våre regnskap ikke et fungerende skille mellom aktive bønder med landbruksbasert klimagassutslipp og bo-landbruk. I tillegg ligger landbrukskunder i BM og PM.

Basert på tabell 16 og 17 fra veilederen, som er basert på Platon-rapport 5/2022¹⁶, har vi beregnet hvor mye klimagassutslipp en kunde har. Vi har brukt utslippsfaktor (scope 1 og 2) inkludert dieselforbruk. Vi har beregnet vårt finansierte klimagassutslipp ved å multiplisere fordelingsfaktor (Loan to value; LTV) med landbrukskundens utslipp. Fordelingsfaktoren er beregnet ved å dele utestående eksponering med summen av verdigrunnlag av alle landbrukseiendommer en kunde har. Når LTV var større enn 1 har vi korrigert den til 1, fordi vi ikke kan finansiere mer utslipp enn et selskap har.

Endring i metodikken

Vi har gjort flere endringer i forhold til i fjor. Vi har knyttet våre eiendommer med matrikelinformasjonen til produksjons- og avløsertilskuddsdatabasen i stedet for en liste med bedriftskunde og deres organisasjonsnummer. Det betyr at vi nå også har tatt med utslipp fra landbrukskunder som er registrert som privatkunde i vårt system. I tillegg har vi for bo-landbrukskundene kun beregnet utslipp fra deres bolig i stedet for å bruke metodikken bedriftslån og unoterte verdipapir som vi gjorde i for. I tillegg har vi rettet for en feil som påvirket at noen kunder fikk dobbelt så høyt utslipp som de faktisk har. Så når en landbrukskunde har produksjonstall med både høst- og vårantall, prioriteres høstantall over vårantall i stedet for å ta med begge to i utslippsberegningen.

Datakvalitet

For di vi har beregnet klimagassutslipp basert på produksjons- og arealfaktorer er datakvaliteten på nivå 3 for alle landbrukskunder som er beregnet etter denne metoden. For de landbrukskundene som ikke får tilskudd og ikke ligger i tilskuddsdatabasen antar vi de kun har utslipp fra boligen sin, såkalte bo-landbrukskunder. For skogkunder (kunder som har næringskode 02.xxx) har vi ikke beregnet utslipp. Vi kan oppnå en bedre datakvalitet i fremtiden dersom vi kan bruke faktiske rapporterte utslipp fra landbruket. Det kan oppnås gjennom tilgang til Landbrukets klimakalkulator¹⁷ (datakvalitet score 2), som er et digitalt verktøy spesielt utviklet for landbruksnæringen og den norske bonden. Klimakalkulatoren gir oversikt over utslipp og hvilke muligheter som finnes både for å redusere utslipp og binde karbon på gårdsnivå. Det er i dag

frivillig for bonden å bruke Landbrukets klimakalkulator, og signaler fra landbruksnæringen tyder på at det vil kunne ta noen år før dette blir utbredt. Hvor hurtig dette vil gå vil være avhengig av blant annet hvor mange av varemottakene og bankene som setter krav til dette, samt av regulatorisk utvikling.

Næringseiendomsselskap

Her har vi lagt metodikken for næringseiendom i veilederen fra Finans Norge til grunn. Vi har definert låntakere i denne klassen som kunder med næringskode 68100, 68209 eller 68201 og som har lån til én eller flere næringseiendommer.

Basert på Country= Norway, regnskapsår, energikarakter, bruksareal og bygningstype har vi hentet faktoren for strømintensitet fra PCAF Commercial real estate database¹⁸. Databasen ble sist oppdatert i august 2023 og er basert på CRREM Global Pathways.

Faktoren for strømintensitet er deretter brukt for å beregne strømforbruk for eiendommene.

Vi har så brukt den lokasjonsbaserte faktoren fra Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) for beregning av en eiendoms lokasjonsbaserte klimagassutslipp.^[2] Den siste kjente faktor er fra 2023 og tilsvarer 15 gram CO₂e/kWh. Denne faktoren er brukt for utslippene i rapporteringsår 2023 og 2024. Deretter har vi multiplisert eiendomsutslipp med fordelingsfaktoren, for å beregne vårt finansierte klimagassutslipp.

For beregningen av fordelingsfaktoren (LTV) har vi ikke tatt den opprinnelige verdien av bygg, men dagens estimerte verdi fra det respektive året for et eiendomsobjekt levert av Eiendomsverdi. Vi har korrigert for krysspanter. Når LTV var større enn 1 har vi korrigert den til 1, fordi vi ikke kan finansiere mer utslipp enn en bygning har.

Datakvalitet

Vi har brukt Eiendomsverdi som kilde for energimerke, bruksareal, bygningstype og antall bygninger. Vi har brukt energimerket som er lik som energiattesten for bygningen, men der vi manglet dette, brukte vi det estimerte energimerket. Der en eiendom hadde flere pant med ulike energimerker, har vi tatt det dårligste energimerket som utgangspunkt. For bruksareal har vi tatt seksjonens bruksareal hvis det er kjent, eller totalt bruksareal for alle seksjoner hvis eiendommen består av 1 eller 0 seksjoner. Ellers totalt bruksareal delt på antall seksjoner hvis eiendommen består av mer enn 1 seksjon. For borettslag har vi tatt sum av kjent boareal for

¹⁷ <https://klimasmartlandbruk.no/klimakalkulatoren/>

¹⁸ <https://building-db.carbonaccountingfinancials.com/index.php>

¹⁹ <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-stroemmen-fra/>

²⁰ Elhub er et teknologiselskap heleid av Statnett som drifter en dataplattform som inneholder data fra målingspunkter i hele Norge.

²¹ <https://building-db.carbonaccountingfinancials.com/index.php>

²² https://carbonaccountingfinancials.com/files/downloads/ghg_emissions_real_estate_guidance_1.0.pdf

borettslaget. Vi har laget en mappingtabell for å knytte bygningstypen fra Eiendomsverdi til «Building category (level 1)» verdi i PCAF-databasen basert på en 'best fit'-tilnærming. Vi har ekskludert eiendommer som har boligtype «garasje» eller «ubebyggd», fordi vi antar at de ikke bruker strøm.

Vi forventer at datakvaliteten vil øke over tid, fordi flere eiendommer får et energimerke. Fortsatt mangler mange næringseiendommer i 2024 et energimerke (ekte eller estimert). Særlig mangler vi energimerke fra næringslokaler som brukes til butikker, kontor, logistikk og hotell. I tillegg kan vi øke datakvaliteten ytterligere dersom vi få tilgang til strømforbruksdatabasen fra Elhub²⁰, som gir tilgang til det faktiske strømforbruket for en bolig, noe som er bedre enn estimerte tall. Dette vil kunne gi datakvalitet 1 eller 2.

Boliglånsporteføljen

Denne kategorien omfatter alle lån til kjøp eller refinansiering av boligeiendom til privatpersoner. Her har vi tatt som utgangspunkt eiendommens klimagassutslipp estimert basert på bruk av Simenergis estimeringsmodell. De fleste boliger har fått et estimert klimagassutslipp og har fått datakvalitet 3. Når det mangler, har vi lagt veilederen fra Finans Norge til grunn og gjort dette på samme måte som vi har beregnet vårt finansierte klimagassutslipp for næringseiendomsselskaper. Totalt utlån og utlån på egen balanse er avstemt med regnskapsdata. Avviket mot egen balanse er mellom 1,1-1,4% per kvartal. Det vil ikke lykkes å få en 100% avstemming, fordi saldoen per eiendom er beregnet basert på fordelingsalgoritme mellom konti, sikkerheter, panteobjekter og eiendommer. Dette er en optimeringsalgoritme som inkluderer det ofte komplekse forholdet mellom sikker-

heter og lånekonti. I denne fordelingen vil saldo ofte ikke fordeles 100 % innenfor en gitt produktkode, men snarere "låne" saldo på tvers av produkter. Dette gjør at man ikke vil kunne avstemme saldo direkte mot regnskap for eiendommer. Det må altså forventes avvik mot regnskap her.

For å få strømintensitetsfaktorer for en bolig har vi brukt PCAF Mortgage database²¹. Denne ble sist oppdatert i august 2023 og er basert på «CRREM Global Pathways» for datakvalitet 4 og 5, og basert på «EPC Norway MDPI, 2019. Energy Performance Certificates - The Role of the Energy Price, GLOBUS» for datakvalitet 3. Også her har vi laget en mappingtabell for å knytte bygningstypen fra Eiendomsverdi til «Building category (level 2)» verdi i PCAF-databasen basert på en 'best fit'-tilnærming.

Endring i metodikken

I forhold til i fjor har vi nå tatt med utslippsberegninger gjennomført av Eiendomsverdi og Simenergi. Der dette mangler, har vi brukt samme metodikk som i fjor.

Datakvalitet

En svakhet ved denne metoden er at når vi mangler oppvarmet areal av en bolig (datakvalitet 5) er strømforbruket i PCAF databasen basert på et gjennomsnittlig areal per leilighetsbygg, ikke per leilighet. Variasjoner i vær fra år til år, kan ha stor innvirkning på energiintensiteten i en portefølje. Vi har ikke korrigert for et tenkt «normalvær», fordi rapporten er ment for refleksjon over faktiske hendelser og ikke hva som skjedde i et gjennomsnittså.²²

